

Lintutornien ja luontolavojen tilannekartoitus

Porin kaupungille:

Raportti korjaustarpeista ja saavutettavuuden parantamisesta

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Rakennettu ympäristö, hortonomi (AMK)

Kevät 2025

Noora Vallinen

Koulutus	Rakennetun ympäristön koulutus	
Tekijä	Noora Vallinen	Vuosi 2025
Työn nimi	Lintutornien ja luontolavojen tilannekartoitus Porin kaupungille: Raportti korjaustarpeista ja saavutettavuuden parantamisesta	
Ohjaaja	Hannu Äystö	

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa Porin kaupungin teknisen toimialan infra-yksikön infran kunnossapidon hallinnoimien lintutornien ja luontolavojen kunto ja laatia kartoituksen pohjalta korjausehdotus lintutornien ja luontolavojen turvallisuuden parantamiseksi ja saavutettavuuden lisäämiseksi.

Opinnäytetyössä arvioitiin Porin kaupungin alueella ja infran kunnossapidon vastuulla olevien 15 lintutornin ja luontolavan nykykuntoa mahdollisine vaurioineen ja korjaustarpeineen. Kohdekohtaisilla kartoituskäynneillä havainnoitiin kohteiden vaurioiden ja korjaustarpeiden lisäksi saavutettavuutta. Havainnot valokuvattiin tarkasti. Havaintojen perusteella laadittiin kohdekohtaisia toimenpide-ehdotuksia saavutettavuuden parantamisesta eri käyttäjäryhmille. Esteettömyyden parantamiseen kiinnitettiin erityistä huomiota kohteissa, joissa on jo valmiina esteetön luontolava. Opinnäytetyön tilaajana toimi Porin kaupungin teknisen toimialan infra-yksikön Infran kunnossapito.

Opinnäytetyö oli toiminnallinen opinnäytetyö. Toiminnallisessa osuudessa tehtiin kartoituskäynnit 15 lintutornille ja luontolavalle, havainnoitiin ja valokuvattiin niiden vauriot ja korjaustarpeet. Samalla perehdyttiin lintutornien luontoarvoihin, lintutorni- ja luontolava-termeihin sekä lintutornien rakenteeseen teoriassa. Viheralueiden kunnossapitoluokituksen asettamat määrittelyt ja ulkoalueiden esteettömyyden vaatimukset sovitettiin yhteen kartoituksen havaintojen kanssa.

Kartoituksessa selvisi lintutornien ja luontolavojen nykykunto, vauriot ja puutteet saavutettavuudessa. Kuvallinen raportti antaa yksityiskohtaista tietoa kunkin lintutornin ja luontolavan nykykunnosta ja tarvittavista toimenpiteistä kunnan parantamiseksi. Kartoituksen perusteella suuri osa kaupungin lintutorneista ja luontolavoista havaittiin hyväkuntoisiksi. Joissakin kohteissa on vähäisiä korjaustarpeita ja muutamassa puolestaan korjaustarpeet ovat suuremmat. Huonokuntoisin lintutorni vaatii tukipylväiden uusimista tai lintutornin poistamista käytöstä. Esteettömiksi rakennettujen luontolavojen kunto on hyvä. Reitti lavalle, opasteet ja lavalle johtava ramppi eivät kohteissa vastaa esteettömyyden vaatimuksia. Esteettömyyden toteutuminen vaatii parannuksia näissä kohteissa. Kaikkiin kohteisiin on lisättävä hätänumeron sisältävä hätäopastetaulu paikannustietoineen.

Opinnäytetyön liitteenä oleva kuvallinen raportti esittelee yksitellen kohteet, niiden ympäristöt, tehdyt havainnot ja toimenpide-ehdotukset. Opinnäytetyön perusteella saatiin selkeä kuva Porin kaupungin lintutornien ja luontolavojen kunnosta ja kohteista, jotka vaativat välittömiä toimenpiteitä. Opinnäytetyö toimii pohjana yksityiskohtaisempia korjaussuunnitelmia laadittaessa.

Avainsanat Lintutorni, esteetön luontolava, saavutettavuus

Sivut 18 sivua ja liitteitä 45 sivua

DP	Landscape Design, Construction and Management	
Author	Noora Vallinen	Year 2025
Subject	Situation Survey of Birdwatching Towers and Nature Platforms for the City of Pori: Report on Repair Needs and Improving Accessibility	
Supervisors	Hannu Äystö	

The aim of this thesis was to survey the condition of birdwatching towers and nature platforms managed by the Infra Maintenance Unit of the Technical Department of the City of Pori and to prepare a repair proposal based on the survey to improve the safety and accessibility of the birdwatching towers and nature platforms.

The thesis assessed the current condition of 15 birdwatching towers and nature platforms in the City of Pori, which are the responsibility of infra's maintenance, including possible damage and repair needs. Site-specific survey visits observed the damage and repair needs of the sites, as well as their accessibility. The observations were photographed in detail. Based on the observations, site-specific proposals for measures to improve accessibility were created for different user groups. Special attention was paid to improving accessibility in sites that already have a barrier-free nature platform. The thesis was commissioned by the Infra Maintenance Unit of the Technical Department of the City of Pori.

The thesis was a functional thesis. In the functional part, survey visits were made to 15 birdwatching towers and nature platforms. Their damage and repair needs were observed and photographed. At the same time, the students learned about the natural values of birdwatching towers, the terms "birdwatching tower" and "nature platform", and the theoretical structure of birdwatching towers. The definitions set by the green area maintenance classification and the accessibility requirements for outdoor areas were aligned with the findings of the survey.

The survey revealed the current condition of birdwatching towers and nature platforms such as damage and deficiencies in accessibility. A pictorial report provides detailed information on the current condition of each birdwatching tower and nature platform and the measures needed to improve the condition. Based on the survey, a large proportion of the city's birdwatching towers and nature platforms were found to be in good condition. Some sites require minor repairs, while others require more extensive repairs. The birdwatching tower in the worst condition requires replacement of the support columns or the birdwatching tower to be decommissioned. The condition of the nature platforms built to be accessible is good. The route to the platform, signs and the ramp leading to the platform do not meet the accessibility requirements at the sites. The implementation of accessibility requires improvements at these sites. An emergency signboard containing the emergency number and location information must be added to all sites.

The pictorial report attached to the thesis presents each site, their surroundings, observations made and proposed measures. The thesis provided a clear picture of the condition of the birdwatching towers and nature platforms in the City of Pori and the sites that require immediate action. The thesis serves as a basis for creating more detailed repair plans

Keywords Birdwatching tower, barrier-free nature platform, accessibility

Pages 18 pages and appendices 45 pages

Sisällys

1	Johdanto	2
2	Lintutornit luontosuhdetta luomassa ja vahvistamassa	4
2.1	Luontoarvot ja luonnon monimuotoisuus	4
2.2	Ekologinen kestävyys.....	5
3	Viheralueet.....	6
3.1	Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020	6
3.2	Kunnossapitoluokitus suunnittelun ja hoidon määrittelijänä.....	7
4	Termien määrittely	8
5	Rakenteelliset vaatimukset.....	9
6	Ulkotilojen esteettömyys.....	10
7	Opinnäytetyön tilaaja ja kohteet	12
8	Opinnäytetyöprosessi.....	13
9	Opinnäytetyön tulokset.....	16
10	Johtopäätökset ja pohdinta	18
	Lähteet.....	19

Kuvat

Kuva 1.	14
Kuva 2.	14

Liitteet

Liite 1. Kohteiden esittely, kartoituksen havainnot ja toimenpide-ehdotukset.

1 Johdanto

Lintutornit ja luontolavat mahdollistavat luontoon tutustumisen ja sen tarkkailun luonnosta nauttien, luonnon omilla ehdoilla ja luontoa kunnioittaen. Luontoon tutustuminen ja tarkkailu on mahdollista lintutornien ja luontolavojen ansiosta luontoa ja sen eliöstöä mahdollisimman vähän häiriten. Lintutornit ja luontolavat avaavat ikkunan paikalliseen luontoon, lukuisiin erilaisiin ekosysteemeihin ja biodiversiteetteihin. Lintutorneja ja luontolavoja on koko maan laajuisesti, ympäri Suomea. Niiden tiedot ja sijainnit on helposti haettavissa internetistä ja erilaisista karttasovelluksista. Nämä luontokohteet ovat helposti kenen tahansa löydettävissä. Nämä kohteet onkin tarkoitettu tasapuolisesti kaikille luonnosta ja sen tarkkailusta kiinnostuneille. Luonnon omaehtoisuus toimii kuitenkin myös haasteena esteettömyyden kannalta. Luontokohteiden esteettömyys ja luonnon koskemattomuus tai mahdollisimman vähäinen häirintä luovat usein keskinäisen ristiriidan. Voidaan ajatella luonnon rajaavan itse lähelleen pääseviä. Ulkoalueiden, nimenomaisesti luontokohteiden, esteettömyys tarjoaa haasteen sekä suunnittelulle että toteutukselle. Haasteena on, miten esteettömyyden vaatimukset voidaan täyttää luontoa ja sen eliöstöä kunnioittaen ja sitä mahdollisimman vähän häiriten.

Opinnäytetyössä paneudutaan Porin kaupungin alueella oleviin lintutorneihin ja luontolavoihin. Opinnäytetyön lähtökohtana toimi Porin kaupungin teknisen toimialan infra-yksikön infran kunnossapidon tarve kartoittaa vastuullaan olevat lintutornit ja luontolavat osan kaupungin alueella olevista lintutorneista ja luontolavoista siirryttyä heidän yksikkönsä vastuulle kesällä 2024. Tarpeena oli saada kattavaa tietoa lintutornien ja luontolavojen nykykunnosta, mahdollisista vaurioista ja korjaustarpeista. Huomiota haluttiin kiinnittää myös kohteiden saavutettavuuteen ja saavutettavuuden parantamiseen esteettömyyden vaatimukset huomioiden. Ympäristön huomioiminen mahdollisissa korjaustoimenpiteissä sekä lintutornien ja luontolavojen arviointi turvallisuuskohdista käsin olivat niin ikään toiveena. Opinnäytetyön tuloksena syntyneessä kirjallisessa korjausehdotuksessa painotus on turvallisuuden ja esteettömyyden parantamisessa.

Opinnäytetyön liitteenä on kartoituskäyntien perusteella laadittu, havainnot ja toimenpideehdotukset kohteittain sisältävä kuvallinen raportti tilaajan vastuulla olevien lintutornien ja luontolavojen kunnosta, mahdollisista vaurioista ja korjaustarpeista. Raportissa huomioidaan kohteiden saavutettavuus ja niiden esteettömyysratkaisut ja ehdotetaan parannuksia näihin. Opinnäytetyö on työelämän tarpeisiin laadittu toiminnallinen opinnäytetyö. Opinnäytetyön tulosten perusteella laadittua kirjallista raporttia voidaan

hyödyntää Porin kaupungilla käytännön työssä lintutorneja ja luontolavoja koskevaa tarkempaa korjaussuunnitelmaa tehtäessä.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa pohditaan aluksi lyhyesti luontoarvoja, luonnon monimuotoisuutta, ekologista kestävyyttä ja ympäristökasvatusta. Tämä pohdinta painottaa lintutornien ja luontolavojen tärkeyttä ekologisesta näkökulmasta. Teoriaosuudessa käsitellään viheralueiden jaottelua keskittyen viheralueisiin, joilla lintutornit ja luontolavat sijaitsevat. Lintutornit ja luontolavat sijaitsevat usein ulkoilu- tai luonnonsuojelualueilla. Lintutorneja ja luontolavoja koskevia viheralueiden kunnossapitoluokkia ovat ulkoilu- ja virkistysmetsät sekä suojelualueet. Näiden kunnossapitoluokkien viheralueen kuvaus, hoidon suunnittelu ja hoidon yleinen tavoite sekä valvontatyö käydään lyhyesti läpi tässä osuudessa. Luontokohteen sijainti määrittää sen, mihin kunnossapitoluokkaan se kuuluu. Tämä puolestaan määrittää alueen suunnittelua ja hoidon tavoitteita. Teoriaosuudessa pohditaan kohteista käytettäviä eri termejä ja mietitään loogista ratkaisua termien käytölle. Lintutornien ja luontolavojen rakenteelliset vaatimukset eivät ole yksiselitteisesti selvitettävissä. Teoriaosuuteen sisältyykin maalaisjärkistä pohdintaa rakenteellisista vaatimuksista. Lopuksi opinnäytetyön teoriaosuudessa tutustutaan luontokohteiden esteettömyysvaatimuksiin ja esteettömyyden kannalta huomioon otettaviin seikkoihin.

Opinnäytetyön tilaaja ja kohteet esitellään lyhyesti ennen opinnäytetyöprosessin kuvaamista ja tulosten esittämistä. Opinnäytetyöprosessin toiminnallisessa osuudessa kartoitettiin yksitellen kaikki Porin kaupungin vastuulla olevat lintutornit ja luontolavat. Kartoituskäynneillä havainnoitiin kohteiden korjaustarpeet turvallisuuden ja saavutettavuuden parantamiseksi. Kohteet ja korjaustarpeet valokuvattiin. Kartoituksen perusteella laadittiin arvio kohteiden kunnosta, korjaustarpeista ja toimenpide-ehdotukset saavutettavuuden parantamiseksi. Kohteiden esittely, havainnot ja toimenpide-ehdotukset valokuvineen on koottu opinnäytetyön liitteeksi. Opinnäytetyön lopussa esitetään johtopäätökset.

2 Lintutornit luontosuhdetta luomassa ja vahvistamassa

Jokaisella meistä on oma ja omanlainen luontosuhteemme, suhde ympäröivän luonnon kanssa. Luontosuhteen syntymiseen ja syvyyteen vaikuttavat luonnosta saadut kokemukset ja luonnossa vietetyt hetket. Luontosuhde syntyy jo lapsena ja syvenee elämän myötä. Luontokohteilla, kuten lintutorneilla ja luontolavoilla, on oma paikkansa luontosuhteen luomisessa. Niiden kautta ihmiset saavat luontokokemuksia ja luovat näin omaa suhdettaan luontoon.

Luonnon ympärillä käydään laajaa yhteiskunnallista keskustelua, jonka painopiste on ihmisen ja luonnon keskinäisessä suhteessa ja luonnon merkityksen ymmärtämisessä ihmisen ja ihmisen hyvinvoinnin kannalta. Keskustelua käydään luonnon arvosta ja sille arvon antamisesta. Luontosuhteen lisäksi luontoarvot, luonnon monimuotoisuus eli biodiversiteetti ja kestävä kehitys ovat näiden arvokeskustelujen keskiössä.

2.1 Luontoarvot ja luonnon monimuotoisuus

Luontoarvot ja luonnon monimuotoisuus ovat käsitteitä, joista nykypäivänä puhutaan paljon. Nämä käsitteet nousevat esiin arkipäiväisessäkin keskustelussa. Keskustelua luonnosta ja luontoarvoista pidetään yllä niin tiedotusvälineissä kuin sosiaalisessa mediassakin. Termit saattavat tuntua epäselviltä, vaikka arvot niiden takana ovat kuitenkin koko kansalle tuttuja ja suomalaisten yleisesti tärkeitä pitämiä. Perinteisesti ajatellaan, että me olemme kansana ylpeitä luonnostamme. Aiemmin luontoa, sen puhtautta ja monimuotoisuutta on pidetty itsestäänselvyytenä. Rinnakkain kiihtyvien kehityksen ja kulutuksen myötä, ja niiden vuoksi, luontoarvoihin on alettu kiinnittää yhä enemmän huomiota ja niitä koskeva uutisointi on lisääntynyt. Luontokeskustelussa nousee esiin se, että luonnon puhtaus, sen monimuotoisuus ja itsessään luonnon säilyminen ei ole itsestäänselvyys. Luontoa tulee vaalia ja luonnon monimuotoisuuden säilyminen vaatii tekoja. Luontoarvot ovat tärkeitä paitsi yksilötasolla myös yhteiskunnallisesti.

Luontoarvoista ja luonnon monimuotoisuudesta keskusteltaessa on tärkeää avata termejä ymmärrettäviksi. Ekosysteemi on yksi luontokeskustelussa käytetyistä termeistä. Ekosysteemi muodostuu eliöistä ja niiden elottomista ympäristöistä. Ekosysteemi on luonnoltaan yhtenäisen alueen eliöstön ja elottoman ympäristön luoma vuorovaikutteinen ja toiminnallinen yksikkö. Esimerkiksi lampi, järvi tai jokisuisto muodostavat omat ekosysteeminsä. Luonnon monimuotoisuudella eli biodiversiteetillä puolestaan tarkoitetaan

eliölajien runsautta, lajien sisäistä perinnöllistä muuntelua ja lajien elinympäristöjen monimuotoisuutta. Biodiversiteetti on siis ekosysteemien ja elämän monimuotoisuutta. Luontoarvoilla tarkoitetaan kokonaisuudessaan ekosysteemien ja luonnon monimuotoisuuden merkitystä ihmiselle ja ympäristölle. Luonnon monimuotoisuuden väheneminen onkin merkittävin ympäristöuhka ilmastomuutoksen lisäksi. (European Union. n.d.; Maa- ja metsätalousministeriö. n.d.)

Lintutornit ja luontolavat mahdollistavat luontokokemukset meille kaikille. Ne mahdollistavat luonnon tarkkailun ja luonnosta oppimisen aiheuttamatta sille häiriötä. Lintutornit ja luontolavat ovat matalan kynnyksen kohteita, paikkoja, joihin on helppo mennä. Paikkoja, joissa luonnon monimuotoisuus tulee näkyväksi ja joissa ihminen pääsee luomaan ja syventämään omaa luontosuhdettaan.

2.2 Ekologinen kestävyys

Ympäristöarvoihin ja niiden vaalimiseen läheisesti liittyvällä kestäväällä kehityksellä tarkoitetaan jatkuvasti etenevää ja ohjailtua yhteiskunnallista muutosta. Kestäväällä kehityksellä pyritään takaamaan hyvät elämisen edellytykset kaikille nyt ja tulevaisuudessa. Kestävä kehitys näkyy yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Päätöksenteossa ympäristö, ihminen ja talous otetaan tasavertaisesti huomioon. Yksi kestävä kehityksen osa-alueista on ympäristöarvoihin keskittyvä ekologinen kestävyys. Ekologisen kestävyys tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja luonnonvarojen kestävä käyttö. Näihin tavoitteisiin pyritään sopeuttamalla ihmisten aineellisia ja taloudellisia toimintoja yhteen luonnon sietokyvyn kanssa. (Ympäristöministeriö, 2023)

Kestävä kehityksen arvojen ja luontoarvojen siirtymiseen sukupolvelta tai yksilöltä toiselle voidaan vaikuttaa ympäristökasvatuksella. Ympäristökasvatuksen keskiössä on ympäristötietoisuuden lisääminen. Ympäristökasvatus nostaa esiin ympäristökysymykset ja oman roolin ympäristössä. Ympäristökasvatus ei kohdistu pelkästään lapsiin, vaan sitä pidetään läpi elämän jatkuvana oppimisprosessina. (Opetushallitus, 2025a; Ympäristöministeriö, 2023) Luontokohteet, lintutornit ja luontolavat, toimivat erinomaisena paikkana ympäristökasvatuksen jalkauttamiselle. Niitä tulisi hyödyntää opetuksessa ja ympäristökasvatuksessa luontoarvoista käytävän keskustelun yhteydessä. Konkreettisuus vahvistaa oppimiskokemuksia. Autenttisessa ympäristössä ympäristötietoisuus lisääntyy ja ympäristökysymykset avautuvat syvemmässä perspektiivissä.

3 Viheralueet

Viheralueita ovat erilaiset kasvillisuudelle varatut alueet, kuten puistot, virkistysalueet, avoimet ja puoliavoimet niityt, pellot, metsät, suojeluviheralueet ja ulkoiluun ja urheiluun liittyvät viheralueet. Viheralueiden kunnossapitoluokituksen avulla monipuolista, ekologisesti kestävää ympäristöä pyritään edistämään saattaen alueet samalla keskenään vertailukelpoisiksi yleisilmeeltään, laadultaan ja kustannustekijöiltään (Viherympäristöliitto ry, 2020, s.15).

Lintutornit ja luontolavat sijaitsevat usein taajamien ulkopuolella luonnon keskellä. Useimmiten ne sijaitsevat siis ulkoilu- tai luonnonsuojelualueilla. Ulkoilu- ja luonnonsuojelualueiden suunnittelua, käyttöä ja rakentamista rajaavat tietyt ehdot ja vaatimukset. Rakennetussa ympäristössä minne tahansa ei voi rakentaa mitä tahansa millä tahansa ehdoin.

Porin kaupungin Infran kunnossapidon ylläpitämät lintutornit sijaitsevat vesistöjen äärellä, järvien, jokisuiston, lammen ja merenlahden läheisyydessä sekä pellolla. Osa kohteista sijaitsee ulkoilualueella, osa puolestaan kansallispuistossa eli luonnonsuojelualueella, yksi kohde Natura 2000 -alueella. Nämä alueet kuuluvat eri kunnossapitoluokkiin ja niiden suunnittelua ja hoitoa määritetään eri ehdoin. Lintutornin tai luontolavan sijainti määrittää sen mitä ympärille on mahdollista rakentaa. Miten alueen ympäristöä rakennetaan, ja mitä hoitotoimenpiteillä tavoitellaan.

3.1 Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020

Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020 ryhmittelee viheralueet kolmeen pääluokkaan ja pääluokkia täydentäviin luokkiin. Pääluokkia ovat rakennetut viheralueet (R), avoimet viheralueet (A) ja metsät (M). Pääluokat jakaantuvat edelleen alaluokkiin. Rakennetut viheralueet käsittävät rakennetut arvoviheralueet, toimintaviheralueet, käyttöviheralueet sekä suoja- ja vaihettumisviheralueet. Avoimiin viheralueisiin kuuluvat luokittelussa arvoniitty, käyttöniitty, maisemaniitty, avoin alue ja maisemapelto. Metsien alaluokkiin puolestaan kuuluvat arvometsä, lähimetsä, ulkoilu- ja virkistysmetsä, suojametsä ja talousmetsä. Pääluokkia täydentäviin luokkiin kuuluvat esimerkiksi suojelualueet (S). Kunnossapitoluokan määrittämiseen vaikuttavat ympäristötekijät, alueen käyttötarkoitus ja rakentamisen aste. Myös kustannukset, haluttu kunnossapidon

tehokkuus ja tavoite sekä alueen käyttäjät vaikuttavat määritettävään kunnossapitoluokkaan. (Viherympäristöliitto ry, 2020, ss. 21, 26)

Rakennettuihin viheralueisiin kuuluvat erilaiset puistot, puistoaukiot, kiinteistöjen ulkoalueet, hautausmaat, kansi- ja kattopuutarhat, liikenneviheralueet sekä esimerkiksi leikkiin ja liikuntaan tarkoitetut alueet. Avoimet viheralueet käsittävät nimensä mukaisesti peltoja ja niittyjä. Alueet ovat voineet syntyä luonnostaan tai olla ihmisen tekemiä. Metsiin kuuluvat puuston peittämät alueet, joissa on luonnonvaraista alus- tai pensaskasvillisuutta. Pääluokkia täydentäviin luokkiin kuuluu suojelualueet. Suojelualueet ovat lain, asetuksen tai jonkin viranomaisen päätöksestä määrättyjä, suojeltuja luontokohteita sisältäviä alueita. (Viherympäristöliitto ry, 2020, ss. 41, 55, 67, 81)

3.2 Kunnossapitoluokitus suunnittelun ja hoidon määrittelijänä

Porin kaupungin lintutornit ja luontolavat kuuluvat useaan eri kunnossapitoluokkaan. Osa kohteista kuuluu kunnossapitoluokituksen pääluokkaan metsät M ja sen alaluokkaan, ulkoilu- ja virkistysmetsä M3. Tämän alaluokan metsät ovat asutuksen läheisyydessä tai siitä hieman kauempana ja näitä metsiä käytetään ulkoiluun ja retkeilyyn. Metsissä voi olla tulentekopaikkoja sekä hoidettuja polkuverkostoja. M3-alaluokan metsänhoidon suunnittelussa huomioidaan kohteen käytön erityistarpeet ja luonnon monimuotoisuuden edistäminen. Metsänhoidon valvonnassa painotetaan säilytettävien luontoarvojen varmentamista sekä reittien turvallisuutta ja kuljettavuutta. Hoidon tavoitteena on turvallisten reittien ja rakenteiden lisäksi luonnoltaan monimuotoinen ja käyttäjäystävällinen alue. Puuston elinkaarta pyritään pidentämään, näkymiä avaamaan tarvittaessa, rakenteiden ja kalusteiden turvallisuutta tarkkailemaan säännöllisesti. (Viherympäristöliitto ry, 2020, ss. 71–75)

Osa Porin kaupungin lintutorneista ja luontolavoista kuuluu viheralueiden kunnossapitoluokituksessa suojelualueet -luokkaan. Tähän luokkaan kuuluvat luonnonsuojelualueella ja Natura 2000 -verkoston alueella olevat lintutornit ja luontolavat. Suojelualueilla hoidon tavoitteena on turvata alueen suojeltavat erityisarvot, alueen lajisto ja monimuotoiset luontotyytit. Alueella tehdään hoitotoimenpiteitä vain kohdekohtaisen hoito- ja käyttösuunnitelman mukaan. (Viherympäristöliitto ry, 2020, ss. 81–82) Tähän kunnossapitoluokkaan kuuluvat kartoituksen lintutorneista ja luontolavoista Selkämeren kansallispuiston alueella sijaitsevat kohteet sekä Natura 2000 -alueelle kuuluva Krootilan lintutori.

4 Termien määrittely

Lintutornin ja luontolavan määrittely on epäselvää. Virallista määrittelyä aiheesta ei ole laadittu. Selkeyden vuoksi määrittelyä on kuitenkin aiheellista pohtia. Asiaa voidaan lähestyä maalaisjärkisellä ajattelulla. Lintutorni on näkötornia huomattavasti matalampi ja sen funktio eroaa suuresti näkötornin funktiosta. Lintutorni tai luontolava on yksi- tai useampikerroksinen luonnon tarkkailuun rakennettu rakennelma. Siinä ei useinkaan ole kattoa, jotta yli lentävät linnut on mahdollista nähdä. Torni nimitys viittaa lavaa korkeampaan rakenteeseen. Lava on matalampi ja sille on tornia helpompi päästä. Mielikuvissa lavalle kulkeminen on siis tornia helpompaa. Lavalle johtaa ramppi, mitä pitkin on mahdollista kulkea esteettömästi. Lintutorni termiä käytetään yksi- tai useampikerroksisesta rakennelmasta, johon pääseminen edellyttää portaissa kiipeämistä. Lintutorni nimi viittaa siihen, että alueella, jossa torni sijaitsee, on runsas tai harvinainen linnusto, jota voi tornista havainnoida. Toisinaan käytettävä luontotorni nimi viittaa luonnon havainnointiin, sillä lintujen lisäksi alueella on muita eläimiä, joita tornista on mahdollista tarkkailla.

Termejä lintutorni, luontotorni ja luontolava käytetään käytännössä hyvin kirjavasti. Selkeyden vuoksi opinnäytetyössä käytetään esteettömästä, luonnon tarkkailuun tarkoitettua rakennelmasta, nimitystä luontolava. Monikerroksisesta rakennelmasta, jonka ylätasanteelle ei ole esteetöntä kulkua, käytetään nimitystä lintutorni. Luontolava on rakenteeltaan usein tornia matalampi ja sinne on mahdollista kulkea liikkumisen apuvälinettä käyttäen ramppia pitkin. Torni nimenä taas kertoo rakennelman korkeudesta ja siihen yhdistyy jo mielikuvien tasolla kiipeäminen. Näin kohteet määrittelemällä jo nimestä voi päätellä onko kyseessä esteetön, kaikkien saavutettavissa oleva kohde.

Kartoituksessa havaittiin, että lintutorni, luontotorni ja luontolava termit ovat kirjavassa käytössä myös Porin kaupungin kohteissa. Selkeää ja loogista käytäntöä ei ole. Opastekylteissä käytetään kaikkia näistä kolmesta termistä. Luontolavalle ohjataan lintutorni-kyltillä tai luontolava-opaste ohjaa lintutornille. Samaan kohteeseen voi reitin varrella opastaa ensin lintutorni-kyltti ja seuraavaksi luontolava-kyltti. Selkeyden vuoksi kohteiden kuvauksissa ja opasteissa tulisi yhtenäistää kieli, käyttäen luontolava nimitystä esteettömistä kohteista lintu- tai luontotornia puolestaan kohteesta, jonne pitää kiivetä. Vaihtoehtoisesti esteettömyyden voi mainita opaskyltissä.

5 Rakenteelliset vaatimukset

Lintutorni tai luontolava on rakennelmana melko harvinainen. On hyvin vaikea löytää niitä koskevia ohjeita tai rakentamismääräyksiä. Asiaa on lähestyttävä maalaisjärjellä. Lintutornit tulee rakentaa kestävänsä suuria väkijoukkoja kerralla. Niiden vakaus onkin siksi tärkeää ja se korostuu, mitä korkeammasta tornista on kyse. Väkimäärää pystytään kuitenkin rajaamaan lintutornin koolla. Mitä vähemmän lavalla on pinta-alaa, sitä vähemmän sille mahtuu ihmisiä. Toisaalta tornissa tulisi olla tilaa rauhalliselle havainnoinnille suuremmankin väkijoukon ollessa yhtä aikaa lintutornissa. Todellisuudessa tilanteet, joissa lintutornissa on kerralla suuri määrä ihmisiä, lienevät melko harvinaisia. Tilanne saattaa olla mahdollinen ryhmäretkillä, esimerkiksi luokkaretkellä tai lintujen muuttojen aikaan hyvissä muuttoseuranta kohteissa. Lintutornien portaiden ja kaiteiden tulee täyttää niin ikään yleiset rakentamismääräykset. Niiden korkeus tulee olla turvallisuuden kannalta riittävä ja samalla sen täytyy mahdollistaa funktio, eli ympäristön tarkkailu. Kaide ei saa siis olla näköesteenä.

Rakentamisessa käytettävän puun ominaisuudet pyritään säilyttämään mahdollisimman hyvinä mahdollisimman pitkään materiaali suojaamalla. Materiaalin suojaus hidastaa laho-, home- ja hyönteisvaurioiden syntymistä. Puun pitkäaikaiskestävyyden edellytyksenä on materiaalin kosteuden pysyminen jatkuvasti alle 20 %. Mikäli puuta käytetään olosuhteissa, joissa suojaaminen pelkästään rakenteellisin keinoin ei riitä takaamaan puun pitkäaikaiskestävyyttä, käytetään puun kemiallista suojausta, esimerkiksi painekyllästystä. Paineekyllästyksessä kyllästysaine tunkeutuu koko puuhun männyn sydänpuuta lukuun ottamatta. (Puuinfo, n.d.)

Lintutornien ja luontolavojen rakentamiseen käytetään painekyllästettyä puuta. Paineekyllästetty puu kestää aikaa ja vaihtuvia sääolosuhteita raakapuuta paremmin. Lintutornit sijaitsevat usein vesistöjen läheisyydessä. Vuodenajat ja sääolosuhteet vaikuttavat näihin kuivanmaan kohteita enemmän. Veden pinta saattaa vesistöjen läheisyydessä olla toisinaan korkealla, jolloin lintutornien ja luontolavojen maata vasten olevat rakenteet altistuvat seisovalle vedelle. Tämä haurastuttaa puuta ajan saatossa enemmän. Nämä maata vasten olevat tukirakenteet ovatkin lintutornien kannalta kriittisiä rakenteita. Niiden vaurioituessa tai lahotessa tornin vakaus on vaakalaudalla ja korjaaminen tai rakenteiden vaihtaminen uusiin on haastavaa. Yleisesti painekyllästetyn puun käyttöikä nä pidetään noin kahtakymmentä vuotta.

6 Ulkotilojen esteettömyys

Hyvä, esteetön ympäristö mahdollistaa jokaisen ihmisen tasavertaisen osallistumisen erityispiirteiseen ja -tarpeeseen kaikilla elämän osa-alueilla. Sopiva ympäristö tukee sujuvaa arkea, kokonaisvaltaista hyvinvointia ja hyvää elämää. Hyvän, esteettömän ympäristön saavuttamiseksi tulee huomioida esteettömyyden eri ulottuvuudet. Fyysisen ympäristön lisäksi on huomioitava aistiympäristön sekä sosiaalisen, psyykkisen ja kognitiivisen ympäristön toteuttaminen tavalla, joka mahdollistaa jokaisen tasavertaisen osallistumisen. Rakennetun ympäristön esteettömyydessä huomioidaan ihmisten moninaisuus tiloja ja ympäristöä suunniteltaessa ja toteutettaessa. Ympäristöministeriön kestävä rakentaminen ja asuminen -osasto vastaa rakennetun ympäristön esteettömyyteen liittyvistä asioista. Esteettömyystyötä tekevät kuitenkin useat eri ministeriöt yhteistyönä. Useiden sektoreiden erityislainsäädäntöön sisältyy rakennetun ympäristön esteettömyyden parantamisen kannalta merkityksellistä sääntelyä. (Ympäristöministeriö, n.d.)

Kesäkuussa 2016 Suomessa astui voimaan Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista. Se on ensimmäinen kansainvälinen ja oikeudellisesti sitova vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva asiakirja. Yksi vammaisyleissopimuksen kantavista teemoista on esteettömyys. Vammaisyleissopimus velvoittaa valtiota toteuttamaan asianmukaiset toimet, joilla varmistetaan vammaisen henkilön yhdenvertainen pääsy muiden kanssa sekä kaupungeissa että maaseudulla fyysiseen ympäristöön. Tämä vammaisyleissopimus antaa perustan rakennetun ympäristön esteettömyyslainsäädännölle (Ympäristöministeriö, n.d.)

Kuuden kaupungin yhteistyönä toteutettiin vuonna 2003 SuRaKu-projekti, jonka tuloksena syntyi ”Esteettömien julkisten alueiden suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon ohjeistaminen katu-, viher- ja piha-alueilla” -loppuraportti sekä ohjeisto. Projektissa oli mukana sosiaali- ja terveysministeriö sekä useita eri vammais- ja vanhusjärjestöjä: invalidiliitto, kuulonhuoltoliitto, näkövammaisten keskusliitto sekä vanhustyön keskusliitto. Projektin tavoitteena oli luoda kriteeristö, jolla voidaan arvioida ja ohjeistaa ulkotilojen esteettömyyttä. Tavoitteena oli myös luoda mallisuunnitelmiin perustuvat ohjeet, mitkä kattavat julkisten ulkotilojen keskeisimmät esteettömyyteen vaikuttavat ratkaisut. Projektin tuloksena syntyneiden kriteerien ja ohjeistuksen tarkoituksena on turvata esteettömyys julkisten katu-, viher- ja piha-alueiden suunnittelussa, rakentamisessa ja kunnossapidossa. Kriteeristön avulla pystytään arvioimaan vanhan ympäristön korjaustarpeita ja laatimaan parannussuunnitelmia. (SuRaKu-loppuraportti, 2005a, s. 2)

SuRaKu-projektissa ulkoalueiden esteettömyydelle asetettiin kaksi, eri alueiden erilaisiin toiminnallisiin tarpeisiin perustuvaa tavoitetasoa: erikoistaso ja perustaso. Erikoistasolla esteettömyyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Erikoistason kohteita ovat esimerkiksi keskusta-alueet, joilla sijaitsee julkisia palveluja sekä vammais-, vanhus-, sosiaali- ja terveystalvelujen alueet. Myös virkistysalueiden esteettömät reitit kuuluvat erikoistason kohteisiin. Perustason kohteisiin kuuluvat puolestaan kaikki erikoistason ulkopuoliset kohteet. Esteettömyyden perustasollakin tavoitteena on suunnittelussa ja rakentamisessa sekä valmiin ympäristön kunnossapidossa laatu, esteettömyys ja turvallisuus. Perustasolla eri käyttäjäryhmien tarpeet huomioidaan mahdollisuuksien mukaan, erikoisratkaisuja ei kuitenkaan vaadita. (Suraku-loppuraportti, 2005a, s.10–11.)

Suraku- oppaan ohjeistuksen mukaan virkistysalueiden esteettömillä reiteillä tulisi olla selkeä, johdonmukainen ja katkeamaton opastus. Alueista ja reiteistä tulisi olla saatavilla ennakotietoa. (Suraku-opas, 2005b, s. 9.) Virkistysalueilla ja luontopoluilla tulisi huomioida esteettömyyden kannalta myös useita muita asioita. Tällaisilla alueilla kulkuväylän leveys mitoitetaan kävijämäärän ja paikan luonteen mukaan, sen tulisi kuitenkin minimissään olla 1 200 mm. Kulkuväylällä tulee olla ohituspaikkoja, joiden leveys on minimissään 1 800 mm sekä kääntöpaikat pyörätuolille. Kääntöpaikkojen halkaisijan tulee olla 2 500 mm. Polun pinnan tulee olla tasainen ja luistamaton, esimerkiksi tiivistetty kivituhkapinta on toimiva materiaali esteettömillä reiteillä. Esteettömällä luontopolulla tai virkistysalueella tulisi olla opastusalue ja kulkuväylän ulkopuolisia levähdyspaikkoja. Opastusalue ja levähdyspaikat tulee erottaa selkeästi, esimerkiksi erilaisella pintamateriaalilla tai kulkupinnan näkyvällä raidalla. Opastustaulujen tulee olla selkeitä ja pinnaltaan heijastamattomia. Niiden tulee olla kooltaan riittävän suuria ja sopivalle korkeudelle asennettuja. Myös luontopolkujen kohdeopasteiden tulee olla selkeitä ja helposti havaittavia, niissä käytetyn fontin riittävän suurta ja selkeää, tekstin ja taustan värieron riittävän suuri. Mahdollisesti paikalla tulee olla kuvaopasteet tai tunnusteltavat opasteet. Myös nämä tulee olla sopivalla korkeudella sekä pyörätuolissa istuvalle että seisovalle. (Suraku-opas, 2005b, s. 12)

7 Opinnäytetyön tilaaja ja kohteet

Opinnäytetyön tilaajana toimii Porin kaupungin teknisen toimialan infra-yksikön infran kunnossapito. Osa Porin kaupungin alueella sijaitsevista lintutorneista ja luontolavoista siirtyi heidän vastuulleen kesällä 2024. Heidän tarpeenaan oli saada ajankohtaista tietoa lintutorniensa ja luontolavojensa kunnosta, korjaustarpeista ja saavutettavuudesta. Näiden heidän hallinnassaan olevien 15 lintutornin ja luontolavan lisäksi Porin kaupungin alueella on Metsähallituksen vastuulla olevia lintutorneja ja luontolavoja.

Lintutorneja ja luontolavoja sijaitsee Porin alueella erilaisissa ympäristössä. Enimmäkseen kohteet ovat vesistöjen äärellä, yksi niistä sijaitsee kuivalla maalla pellon reunassa. Kaikki lintutornit ja luontolavat sijaitsevat paikoissa, joissa on runsas linnusto. Lintutornien ympäristöt toimivat lintujen pesimäalueena tai sijaitsevat lintujen muuttoreiteillä toimien lintujen levähdyspaikkoina. Osa kartoitetuista kohteista sijaitsee Selkämeren kansallispuistossa luonnonsuojelualueella, yksi Kokemäenjoen suistossa Natura 2000 -suojelualueella. Lisäksi kohteita on ulkoilu- ja retkeilyreittien läheisyydessä järvien, lampien ja jokisuiston äärellä.

Selkämeren kansallispuiston lintutornit ja luontolavat sijaitsevat Yyterin lietteiden alueella Preiviikinlahden ympäristössä. Osa tämän alueen lintutorneista ja luontolavoista on Metsähallituksen ylläpitämiä. Metsähallitus vastaa myös kansallispuiston ylläpidosta ja hoidosta. Selkämeren kansallispuisto on perustettu vuonna 2011. Alue on Suomen puhtainta merialuetta ja 98 % kansallispuistosta onkin merta. Kansallispuisto on pinta-alaltaan noin 940 neliökilometriä ja levittäytyy 160 kilometrin pituudelle Kustavista aina Merikarvialle saakka. Kansallispuisto muodostuu suurelta osin saarista, Selkämeren kansallispuiston mantereella sijaitseviin alueisiin osuu Porissa sijaitsevat Yyterin lietteiden reitin sekä Preiviikinlahden lintutornit. Preiviikinlahti on kansainvälisesti merkittävä lintukohde. (Forsberg, 2019, s. 98; Visit Pori, n.d.)

Osa kohteista on rakennettu esteettömiksi ja näissä kohteissa luontolavalle johtaa ramppi. Näihin kohteisiin on esimerkiksi liikkumisen apuvälinettä käyttävän mahdollista päästä. Esteettömien kohteiden osalta huomionarvoista on, että itse luontolavan lisäksi myös reitin paikoitusalueelta luontolavalle tulee olla helposti ja turvallisesti kuljettavissa kaikille, myös esimerkiksi liikkumisen tai näkemisen apuvälinettä käyttäville. Kartoituksessa havaittiin, että reiteissä ja rampille nousuissa oli puutteita ja korjaustarpeita, tällä hetkellä nämä puutteet eivät mahdollista esteettömien luontolavojen tarkoituksenmukaista käyttöä.

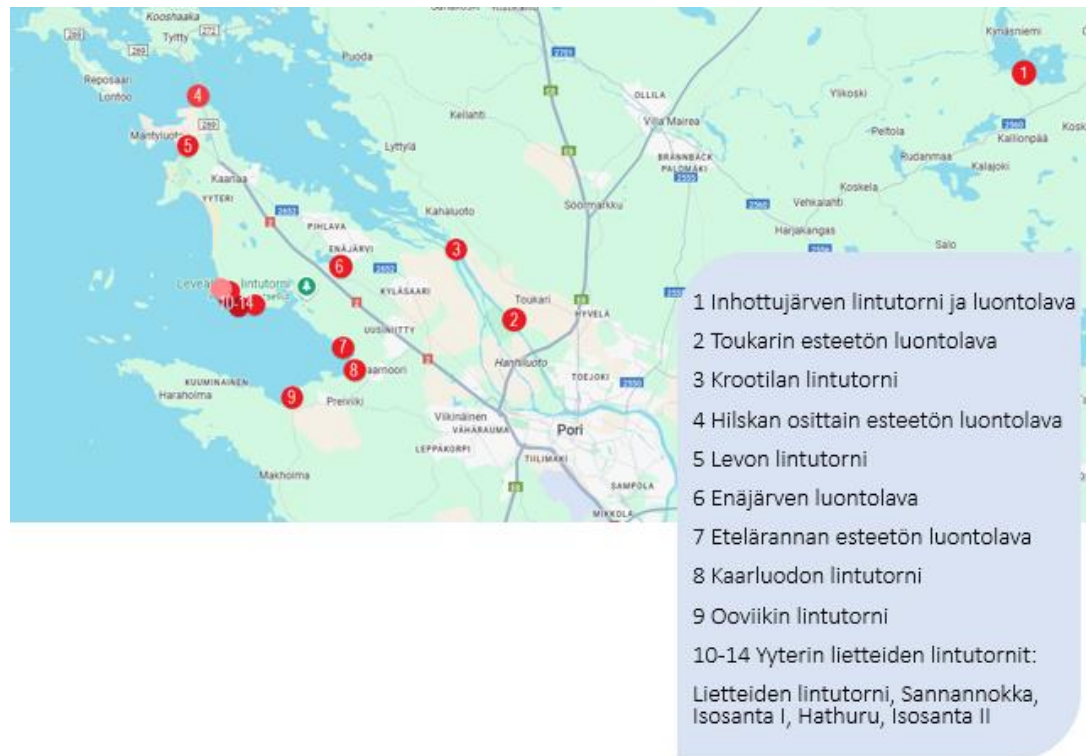
8 Opinnäytetyöprosessi

Opinnäytetyöprosessi käynnistyi kevättalvella 2025 yhteydenotolla Porin kaupungin infran kunnossapito -yksikköön. Porin kaupungin teknisen toimialan infra-yksikön infran viherrakentaminen ja kunnossapito olivat tuttuja aiemmin niissä tekemieni työharjoittelujen johdosta. Hyvin nopeasti opinnäytetyön aihetta tiedustellessani esiin nousi tarve lintutornien ja luontolavojen korjaustarpeen kartoittamisesta. Lintutornien ja luontolavojen ylläpitovastuun siirtyminen heille kesällä 2024 loi tarpeen näille tiedoille. Toiveena oli, että opinnäytetyönäni kartoittaisin heidän hallinnoimiensa lintutornien ja luontolavojen kunnon ja laatin kartoituksen pohjalta korjausehdotukset lintutornien ja luontolavojen turvallisuuden parantamiseksi ja saavutettavuuden lisäämiseksi.

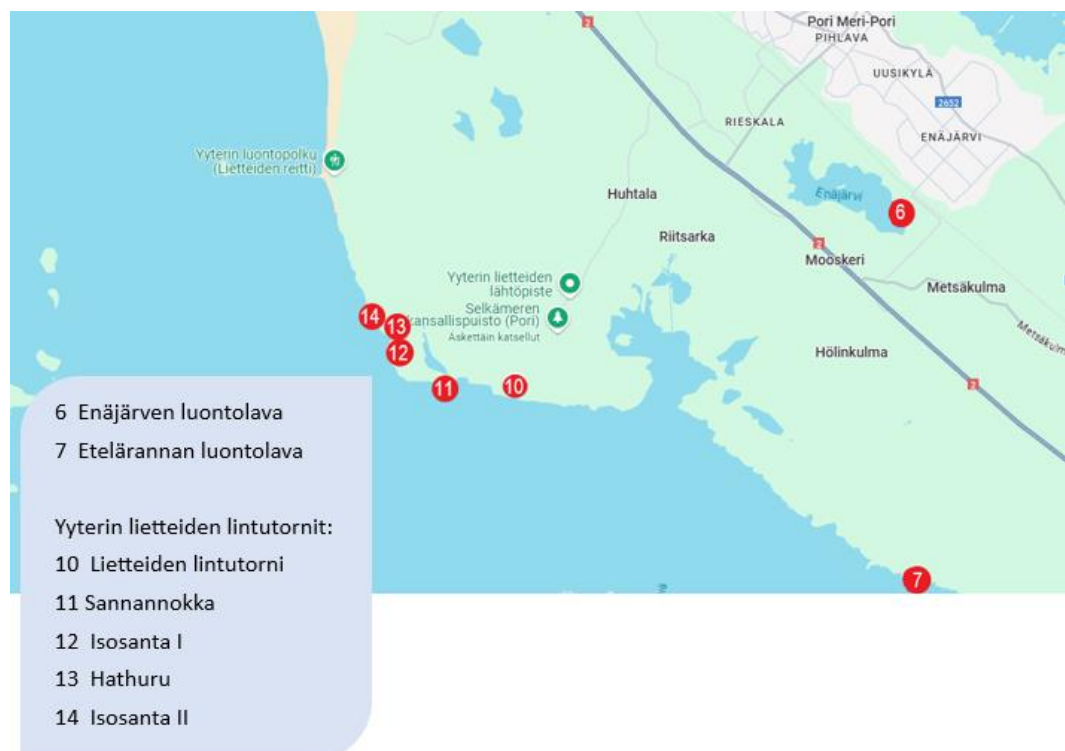
Aihe on mielenkiintoinen ja ajankohtainen. Luonto ja luonnossa liikkuminen ovat itselle mieleisiä asioita ja alueen lintutornit entuudestaan tuttuja. Prosessin käynnistyttyä sain yksityiskohtaisen aihe-ehdotuksen opinnäytetyön mahdollisista osa-alueista. Näitä osa-alueita oli lintutornien kunnon arvioinnin ja mahdollisten korjaustarpeiden kartoittamisen lisäksi tarkempi korjaus- ja säilytysuunnitelma aikatauluineen ja kustannusarvioineen, saavutettavuussuunnitelma saavutettavuuden parantamisesta eri käyttäjäryhmille ja mahdollisten esteettömyysratkaisujen suunnittelu, korjaustoimien ekologisten vaikutusten arviointi, lintutornien riskikartoitus ja turvallisuusnäkökohtien huomioiminen sekä lainsäädännön ja rakennusmääräysten asettamien ehtojen tarkastelu korjaustöitä ja saavutettavuussuunnitelmaa koskien.

Aloitin opinnäytetyön työstämisen toiminnallisella osuudella, kartoittamalla välittömästi kohteet niiden sijaintitiedot saatua. Kartoituskäynnit toteutettiin maaliskuu- ja huhtikuun 2025 aikana käymällä 15 lintutornilla ja luontolavalla, joiden ylläpidosta Porin kaupunki vastaa. (Kuva 1 ja Kuva 2). Inhottujärvellä on sekä luontolava että lintutorni, muissa kohteissa vain toinen näistä. Tein havainnot alueesta, opasteista, lintutornin tai luontolavan rakenteista, korjaustarpeista, esteettömyyden huomioimisesta ja toteutumisesta kohteissa sekä turvallisuusriskeistä. Otin havainnoistani valokuvia. Kartoituskäynneillä tein muistiinpanoja. Muistiinpanojen ja valokuvien pohjalta laadin opinnäytetyön liitteenä olevan raportin. Raportissa esitellään yksitellen jokainen lintutorni ja luontolava ympäristöineen, käydään läpi kohteessa tekemäni havainnot sekä niiden perusteella ehdotukseni tarvittavista toimenpiteistä turvallisuuden ja saavutettavuuden parantamiseksi. Raporttia laatiessani tutustuin tietoon kohteista, niiden ympäristöstä ja linnustosta.

Kuva 1. Porin kaupungin ylläpitämät lintutornit ja luontolavat (Google Maps, mukailen Vallinen, 2025).

Kuva 2. Yyterin lietteiden alueen lintutornit (Google Maps, mukailen Vallinen, 2025).

Samanaikaisesti raporttia koostaessani tutustuin aiheeseen liittyvään teoriaan. Halusin nostaa opinnäytetyössä esiin luontoarvoihin ja luonnon monimuotoisuuden vaalimiseen liittyvää näkökulmaa aiheen tärkeyden ja ajankohtaisuuden vuoksi.

Viheralueiden ja niiden kunnossapitoluokkien määrittely teoriaosuudessa on olennaista kunnossapitoluokituksen määrittäessä alueen suunnittelun ja hoidon tavoitetason. Lintutornien ja luontolavojen sijainnit erilaisissa ympäristöissä aiheuttavat sen, että niiden kunnossapitoluokat eroavat toisistaan, alueilla käytettävät toimenpiteet ja hoidon tavoitteet eroavat siis toisistaan.

Kartoitusta tehdessäni ja tietoa kohteista etsiessäni huomasin, että lintutorneista ja luontolavoista käytetään monenlaisia termejä. Tämän vuoksi näin tärkeäksi käydä opinnäytetyön teoriaosuudessa läpi käytettyjä termejä ja niiden merkityksiä. Havaitsin kartoitusta tehdessäni, että termejä käytetään hyvin kirjavasti. Käytetyt termit liittyvät myös esteettömyyteen. Esteettömissä kohteissa etenkin on erityisen tärkeää käyttää oikeanlaisia nimityksiä, jotta kohteen soveltuvuus ja turvallisuus kaikille kohderyhmille käy selkeästi ilmi.

Lintutornien ja luontolavojen rakenteelliset vaatimukset osoittautuivat erittäin vaikeiksi selvittää. En onnistunutkaan löytämään virallista tietoa niiden rakenteellisista vaatimuksista. Kartoitusta tehdessäni nykykunnan ja korjaustarpeiden arviointi perustui virallisten rakenteellisten vaatimusten sijaan silmillä nähtäviin havaintoihin, esimerkiksi näkyviin lahovaurioihin sekä tuntemukseen tornin epävakaudesta tai huojumisesta. Rakenteisiin liittyen kävin keskusteluja rakennusmestarina työuransa tehneen isäni kanssa. Nämä keskustelut muodostivat pohjan opinnäytetyön teoriaosuuteen rakenteellisista vaatimuksista.

Ulkoalueiden esteettömyyteen ja esteettömyyden vaatimuksiin perehtyminen teoriassa oli välttämätöntä, sillä lintutornien ja luontolavojen esteettömyyttä haluttiin kartoittaa ja parantaa. Suraku-projekti ja sen perusteella laadittu loppuraportti sekä opas koskien esteettömien julkisten alueiden suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon ohjeistamista katu-, viher- ja piha-alueilla loi pohjan tälle teoriakehykselle.

Opinnäytetyöni aikataulu oli hyvin tiukka opinto-oikeuteni päättymisen vuoksi. Opintoni ovat venyneet elämäntilanteen vuoksi pitkään ja nyt oli ajankohtaista saattaa ne loppuun opinnäytetyö tekemällä. Opinnäytetyö tehtiin kokonaisuudessaan kevään 2025 aikana.

9 Opinnäytetyön tulokset

Opinnäytetyön tuloksena saatiin Porin kaupungin alueella ja tilaajan vastuulla olevista lintutorneista ja luontolavoista ajankohtaista tietoa koskien niiden kuntoa, korjaustarpeita, saavutettavuutta ja sen parantamista turvallisuusnäkökulmat huomioiden. Kartoituksen tulokset kirjattiin opinnäytetyön liitteenä olevaan raporttiin.

Kartoituksessa kävi ilmi, että Porin kaupungin lintutornien joukosta löytyy sekä hyvä- että huonokuntoisia kohteita. Suuri osa kohteista on hyvän kuntosu vuoksi turvallisia käyttäjilleen. Joukossa on myös kohteita, jotka eivät enää nykykunnossa ole turvallisia käyttäjille tai täytä kaikkia turvallisuuden vaatimuksia.

Kartoituksessa huonoimpana kunnoltaan erottui Levon lintutorni. Tämän vuonna 1991 rakennetun lintutornin tukipylväät ovat selkeästi hyvin huonokuntoiset ja lahonneet, pylväitä on vankistettu ajan saatossa metallivantein. Vahvistuksista huolimatta torni tuntuu hyvin epävakaaalta, eikä näin ollen ole turvallinen. Levon lintutornin tukirakenteet vaativat välittömiä korjaustoimenpiteitä tai tornin poistamista käytöstä. Lievempiä lahovaurioita oli muutamassa muussakin lintutornissa. Lietteiden torni Yyterin lietteiden alueella vaatii kunnostusta. Sen tukirakenteissa oli huomattavissa useita korjausta vaativia lahovaurioita. Vähäisempiä, mutta korjausta vaativia lahovaurioita on Inhottujärven ja Kaarluodon lintutorneilla. Hilskan osittain esteettömän lintutornin rampin kaiteet vaativat uusimista.

Porin kaupungilla on useampi esteettömäksi rakennettu luontolava. Näitä ovat Inhottujärven, Toukarin, Enäjärven ja Etelärannan luontolavat sekä Hilskan osittain esteetön lintutorni. Esteettömiksi rakennetut kohteet olivat sinällään kunnossa, niille johtavat reitit tai rampit, joilta lavalle noustiin eivät kuitenkaan kaikkialla tukeneet esteettömyyttä. Näissä esteettömäksi rakennetuissa kohteissa tärkeää on, että ympäristö on kokonaisuudessaan esteetön ja mahdollistaa näin esteettömän lavan esteettömän käytön. Tällä hetkellä voi ajatella esteettömien lavojen menevän osittain hukkaan näiden puutteiden vuoksi. Reitin paikoitusalueelta luontolavalle saakka tulee olla riittävän leveä, tasainen ja näin ollen turvallinen kulkea. Rampille nousun -kohtiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Nousun lavalle tulee olla maanpinnasta hyvin pieni, liukuman lähes saumaton, jotta sitä todellisuudessa on mahdollista esimerkiksi liikkumisen apuvälinettä käyttävälle turvallisesti käyttää. Esteettömyys asettaa myös opastuksille omat vaatimuksensa, mihin tulee kiinnittää huomiota. Näiden esteettömiksi rakennettujen kohteiden viimeisteleminen

vastaamaan esteettömyyden vaatimuksia on taloudellisesti järkevää ja mahdollista. Olemassa olevat esteettömät luontolavat sijaitsevat kattavasti erilaisissa ympäristöissä.

Olemassa olevien ei-esteettömien kohteiden muuttaminen esteettömiksi ei ole järkevää käytettävien resurssien vuoksi. Näiden muuttaminen esteettömiksi vaatisi tornien uudelleen rakentamista ja se puolestaan vaatisi suurta taloudellista panostusta. Mikäli esteetön lava halutaan rakentaa, tulee esteettömyyteen kiinnittää kokonaisvaltaisesti huomiota myös reitin ja opasteiden osalta. Uusia esteettömiä lavoja rakentaessa tulee huomioida ympäristö ja arvioida rakentamisen ekologiset vaikutukset. Aiheuttaako lavan rakentaminen ympäristölle ja eläimistölle liiallista haittaa. Näiden asioiden pohtiminen tulee ajankohtaiseksi, mikäli taloudellinen tilanne mahdollistaa ja tarpeelliseksi nähdään täysin uuden luontolavan rakentaminen.

Kaikkiin kohteisiin tulee sijoittaa näkyvälle paikalle hätätilanteita varten SOS 112 - hätäopastetaulu, jossa lukee kohteen nimi ja paikannustiedot. Tämä on turvallisuuden kannalta välttämätön. Lintutornien opasteisiin tulee kiinnittää huomiota. Opasteet ovat tällä hetkellä useassa kohteessa puutteelliset. Linnustosta kertovat opastaulut ovat niin ikään useissa kohteissa rikki tai puuttuvat kokonaan. Jokaisessa kohteessa tulisi olla opastaulut alueen linnustosta ja vieraskirja koteloineen lintuhavaintojen kirjaamista varten.

10 Johtopäätökset ja pohdinta

Opinnäytetyön aihe on kokonaisuudessaan hyvin mielenkiintoinen ja ajankohtainen. Luontoon ja luonnon monimuotoisuuden vaalimiseen liittyvä keskustelu on jatkuvaa ja tätä päivää. Luonnon monimuotoisuuden väheneminen on todellinen ympäristöuhka, keskustelu ja konkreettiset teot aiheen ympärillä ovat tärkeitä ja välttämättömiä.

Luontokohteiden, luontopolkujen ja lintutornien, käyttöaste on kasvanut viime vuosien aikana. Tämän aikaansai koronapandemia, minkä aikana ihmiset lähtivät luontoon. Luonto tarjosi tuossa uudessa ja erittäin haastavassa tilanteessa hengähdyspaikan. Monen luontosuhde varmasti syvenikin pandemian vuoksi. Käyttöasteen lisääntyminen aiheuttaa sen, että lintutornien ja luontolavojen turvallisuuteen on syytä kiinnittää huomiota ja tornien kunto syytä tarkistaa. Myös luontokohteiden tulisi olla tasavertaisesti kaikkien saavutettavissa eli esteettömiä.

Opinnäytetyöprosessi oli kokonaisuudessaan tiukan aikataulun vuoksi hyvin intensiivinen. Kartoituskäynnit ja teoriaan tutustuminen tapahtuivat samanaikaisesti. Kartoituskäyntejä tehtäessä vähitellen hahmottui näkemys siitä, mistä aiheista teoriatietoa tulee etsiä vielä lisää ja mitkä aiheet nousevat olennaiseksi käytännön kannalta. Teoriatiedon etsiminen tietyistä aiheista osoittautui erittäin haastavaksi, jopa turhauttavaksi. Kartoituskäyntien tekeminen ja niiden perusteella laatimani raportin teko osoittautui yllättävän aikaa vieväksi. Ajankäytön hallinta ja opinnäytetyön prosessin sovittaminen elämäntilanteeseen oli ajoittain haastavaa. Opinnäytetyö prosessi kokonaisuudessaan oli erittäin antoisa, siihen vaikutti suuresti aiheen mielekkyys.

Opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa Porin kaupungin teknisen toimialan infra-yksikön infran kunnossapidon hallinnoimien lintutornien ja luontolavojen kunto ja laatia kartoituksen pohjalta korjausehdotus lintutornien ja luontolavojen turvallisuuden parantamiseksi ja saavutettavuuden lisäämiseksi. Opinnäytetyö saavutti tavoitteensa. Opinnäytetyö vastaa tilaajan tarpeisiin. Se antaa selkeän ja kokonaisvaltaisen kuvan Porin kaupungin alueella olevien ja tilaajan ylläpitämien lintutornien ja luontolavojen nykykunnosta. Opinnäytetyön liitteenä oleva havainnot ja toimenpide-ehdotukset kohdekohtaisesti sisältävä suunnitelma kertoo selkeästi mitkä kohteet vaativat välitöntä puuttumista turvallisuuspuutteiden vuoksi. Opinnäytetyöni liitteenä oleva raportti toimii tilaajalle pohjana yksityiskohtaisempia korjaussuunnitelmia laadittaessa.

Lähteet

- Forsberg, P. (2019). Kansallispuistot tutuiksi Länsi Suomi. Retkeilijän Opas. Karttakeskus.
- European Union. (n.d.). Ekosysteemi. <https://eur-lex.europa.eu/Fl/legal-content/glossary/ecosystem.html>
- Maa- ja metsätalousministeriö. (n.d.). Luonnon monimuotoisuus. <https://mmm.fi/luonto-ja-ilmastoluonnon-monimuotoisuus>
- Metsähallitus. (n.d.). Kansallispuistot ovat luontoaarteitamme. <https://www.metsa.fi/maat-ja-vedet/suojelualueet/kansallispuistot>
- Opetushallitus. (2025a). Kestävän kehityksen keskeiset käsitteet. <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/kestavan-kehityksen-keskeiset-kasitteet>
- Porin Lintutieteellinen Yhdistys. (2025b). Lintupaikkoja – Hilskan torni. <https://www.satakunnanlinnut.fi/lintupaikkoja/lintupaikkoja-hilskan-torni>
- Porin Lintutieteellinen Yhdistys. (2025c). Lintupaikkoja – Inhottujärvi. <https://www.satakunnanlinnut.fi/lintupaikkoja/lintupaikkoja-inhottujarvi>
- Porin Lintutieteellinen Yhdistys. (2025d). Lintupaikkoja – Yyterin lietteet. <https://www.satakunnanlinnut.fi/lintupaikkoja/lintupaikkoja-yyterin-lietteet>
- Puuinfo. (n.d.). Puutieto, puun ominaisuudet, ominaisuuksien muuttaminen. <https://urly.fi/3QgF>
- Satakuntaliitto. (2009). Satakunnan luontopolut ja lintutornit.
- Soini, T. (2003). Viherrakentajan käsikirja. Viherympäristöliitto ry.
- Suraku -loppuraportti. (2005a). Esteettömien julkisten alueiden suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon ohjeistaminen katu-, viher- ja pihalueilla. Helsingin kaupunki
- Suraku -opas. (2005b). Helsingin kaupunki.
- Södersved, J. (2005c). Lintutornit. WSOY.
- Viherympäristöliitto ry. (2020). Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020. Viherympäristöliitto ry.
- Visit Pori. (n.d.). Selkämeren kansallispuisto. <https://www.visitpori.fi/yyteri/luonto-ja-retkeily-yyterissa/selkameren-kansallispuisto/>
- Ympäristöministeriö. (n.d.). Esteettömyys rakennetussa ympäristössä. <https://ym.fi/esteettomyys>
- Ympäristöhallinto. (n.d.). Kokemaenjoen suisto. <https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/luonnon-monimuotoisuus/suojelu-ennallistaminen-ja-luonnonhoito/natura-2000-alueet/kokemaenjoen-suisto/>
- Ympäristöministeriö. (2023). Mitä on kestävä kehitys? <https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>

Liite 1. Kohteiden esittely, kartoituksen havainnot ja toimenpide-ehdotukset**1. Inhottujärven luontolava ja lintutorni**

Noormarkun Inhottujärvellä Iso Lehtisalonokassa sijaitsee sekä esteetön luontolava että lintutorni. Inhottujärvi on kasvillisuudeltaan monimuotoinen, rehevä ja matala lintujärvi. Järven vedenpintaa säännöstellään kahden lasku-uoman, Pomarkunjoen ja Noormarkunjoen kautta. Inhottujärven länsiosa on vesialueeltaan avointa, järven itäosa pitkälti umpeenkasvanutta. Inhottujärven linnusto on runsaslajinen, siihen kuuluu muun muassa vesi- sekä loppilintuja ja kahlaajia. Inhottujärven pesimälajistoon kuuluu useita arvokkaita lajeja, kuten heinätavi, ruskosuohaukka ja kaulushaikara. (Porin lintutieteellinen yhdistys, 2025c; Södersved, 2005c, s. 97)

Alueella on luontolavan ja lintutornin lisäksi eri mittaisia retkeilyreittejä sekä taukopaikka tulentekopaikkoineen ja penkkiryhmineen. Järven rannalla on myös pieni uimaranta ja pukukoppi. Paikoitusalue sijaitsee uimarannan ja levähdysalueen vieressä. Luontolava sijaitsee paikoitusalueelta lähtevän lyhyen polun päässä. Luontolava on rakennettu esteettömäksi, lavalle pääsee nousemaan loivaa ramppia pitkin (Kuva 3). Näkymä luontolavalta aukeaa järvelle. Polkua eteenpäin jatkamalla ja opasteviittoja seuraamalla saavutaan lintutornille (Kuva 4). Kaksitasoisesta lintutornista aukeaa laaja näkymä järvelle.

Kuva 3. Inhottujärven luontolava.

Kuva 4. Inhottujärven lintutorni.

Kartoituskäynti Inhottujärvelle tehtiin maaliskuussa 2025. Maassa oli tuolloin kevyt lumipeite. Paikoitusalueelle on lähimmältä isolta tieltä hyvät opasteet. Paikoitusalueella on virkistysalueen opastetaulut ja opasviitat sekä lintutornille että alueen retkeilyreiteille. Luontolavalle ei ole opastetta paikoitusalueelta. Paikoitusalueella on myös opastaulut alueen linnustosta. Opastaulut ovat kuitenkin pahoin vaurioituneet (Kuva 5 ja kuva 6). Paikoitusalueelta lähtee polku lintutornin suuntaan (Kuva 7). Polkua seuraamalla tulee ensin vastaan luontolava ja eteenpäin polkua jatkamalla pääsee lintutornille. Polun kuljettavuus esteettömälle luontolavalle on huono. Polku on hyvin epätasainen ja paikoitellen kapea, eikä se sovellu tarkoituksenmukaisesti liikkumisen apuvälineellä liikkuvalla. Polulta nousu luontolavan rampille on vaikea nousussa olevan pykälän vuoksi (Kuva 8). Luontolavan rakenteet ovat hyvässä kunnossa, havaittavissa ei ole lahovaurioita (Kuva 9). Lava tuntuu vakaalta. Näkymä luontolavalta avautuu suoraan järvelle, näkymä on kuitenkin pusikoitunut eikä näin ollen ole esteetön (Kuva 10).

Kuva 5. ja Kuva 6. Inhottujärven linnustosta kertovat opastetaulut.

Kuva 7. Paikoitusalueelta lähtevä polku.

Kuva 8. Luontolavan rampin pykällys.

Kuva 9. Luontolavan rakenteita.

Kuva 10. Pusikoitunut näkymä luontolavalta.

Inhottujärven lintutorni on kaksitasoinen. Itse lintutorni tai kulku sinne eivät ole esteettömiä. Lintutornin rakenteet vaikuttavat ensisilmäyksellä melko hyviltä ja torni tuntuu vakaalta (Kuva 11). Lintutornin rappuset ovat niin ikään hyväkuntoiset (Kuva 12). Lintutornin rakenteet ovat kauttaaltaan jäkälöityneet (Kuva 13 ja Kuva 14). Lintutornin ylätasanteella on havaittavissa lahovaurioita useassa eri kohdassa. Vaurioita on kaiteen sivutolpissa (Kuva 15 ja Kuva 16) kuten myös kaiteen kansipuussa (Kuva 17). Myös portaiden kaidepuun yläpää on lahonnut. Ylätasanteen kaiteen yhden kulman rakenteita on korjattu raakapuulla (Kuva 18). Ylätasanteella on irrallisena yksi portaikkoa rajaava kaidepuu (Kuva 19). Lintutornissa olevan vieraskirjan kotelo on täysin tuhoutunut (Kuva 20). Lintutornin molemmista kerroksista avautuu laaja, esteetön näkymä suoraan järvelle.

Kuva 11. Lintutornin rakenteita.

Kuva 12. Lintutornin rappuset.

Kuva 13. Jäkälä peittää rakenteita.

Kuva 14. Jäkälää rakenteissa.

Kuva 15. Kaiteen sivutolpan lahovaurio.

Kuva 16. Lahovaurio sivutolpassa.

Kuva 17. Kaiteen kansipuun lahovaurio.

Kuva 18. Korjattu rakenne.

Kuva 19. Ylätasanteen irronnut kaide.

Kuva 20. Rikkoutunut vieraskirjakotelo.

Inhottujärvelle on rakennettu esteetön luontolava mahdollistamaan luontokokemukset ja luonnon tarkkailun kaikille. Kohteessa, jonne on rakennettu esteetön luontolava, tulisi myös muun ympäristön tukea ratkaisua ja olla niin ikään esteettämiä ja turvallisia kaikille. Inhottujärven paikoitusalueella olevat alueen linnustosta kertovat opastetaulut tulisi uusia,

koska niiden teksti on täysin lukemattomissa. Opastetaulujen tulisi olla selkeitä ja helppolukuisia. Niiden pitää olla sellaisessa paikassa ja sellaisella korkeudella, että niitä on mahdollista lukea myös pyörätuolista käsin. Reitti luontolavalle ei ole tällä hetkellä esteetön. Polku on kapea ja epätasainen ja näin ollen vaikeakulkuinen liikkumisen apuvälinettä käyttävälle tai esimerkiksi näkövammaiselle. Polku tulisikin tasata ja levennää. Polun pintamateriaalin tulisi olla upottamatonta ja mahdollisimman kovaa materiaalia esimerkiksi tiivistettyä kivituhkaa. Esteettömässä ympäristössä myös opasteiden tulisi vastata esteettömyyden vaatimuksia. Niitä pitäisi olla riittävästi osoittamassa selkeästi paikkojen suuntaa. Niiden pitäisi olla helppolukuisia ja väritykseltään suuri kontrastisia. Paikoitusalueella tulisi olla siis opasteet myös luontolavalle, opasteessa tulisi mainita luontolavan etäisyys lähtöpisteestä. Polun alkupäässä oleva kiviaste tulisi poistaa, jotta reitti olisi leveämpi ja helpommin kuljettavissa niin liikunta- kuin näkövammaisellekin. Tasaisen reitin tulisi jatkua luontolavan rampille saakka. Nousu polulta rampille on tällä hetkellä liian suuri, rampin nousussa on siis liian suuri pykälä. Tämä pykälä tulisi poistaa ramppia jatkamalla. Luontolavalta aukeava näkymä järvelle on pusikoitunut. Näkymää tulisi siis avartaa raivaamalla kasvillisuutta. Luontolavalla tulisi olla penkki mahdollistamassa paikalla levähtämisen. Ympäristön kunnostaminen vastaamaan esteettömän luontopolun vaatimuksia tulisi tapahtua sellaiseen vuodenaikaan, ettei se häiritse lintujen pesimärauhaa. Myös esteettömän näkymän raivaamisessa tulee huomioida kyseinen asia. Paikoitusalue on aivan luontopolun vieressä, jolloin materiaalien ja tarvittavien työkalujen paikalle vieminen onnistuu helposti.

Lintutornissa on vähäisiä lahovaurioita ylätasanteen sivutolpissa, kaiteen kansilaudassa sekä portaiden kaiteen yläpäässä. Yksi portaita ylätasanteesta rajaavista kaiteista on irronnut ja vieraskirjan kotelo on tuhoutunut. Nämä rikkiäiset rakenteet tulisi korjata vaihtamalla ne uusiin. Lintutornille materiaalin voi kuljettaa polkua pitkin. Esteettömän reitin jatkuminen luontolavalta lintutornille ei ole tarpeellista. Korjaustoimenpiteiden ajankohta täytyy myös lintutornille ajoittaa niin, että se ei häiritse lintujen pesimärauhaa. Sekä luontolavalla että lintutornilla tulisi olla hätänumerolla 112 ja paikannustiedoilla varustettu opastetaulu hätätilanteita varten (Kuva 21). Opaste tulee sijoittaa näkyvälle paikalle.

Kuva 21. Enäjärven lintutornin hätäopastetaulu.

2. Toukarin esteetön luontolava

Toukarin esteetön luontolava sijaitsee Kokemäenjoen varrella, entisen kaatopaikan laella (Kuva 22). Toukarin luontolavaan viitataan joissakin lähteissä nimellä Luotsinmäen luontolava tai lintutorni. Toukarin luontolavalta aukeaa avoin, esteetön näkymä Toukarin pelloille (Kuva 23). Pellot toimivat kevätaikaan levähdyspaikkana monille linnuille, muun muassa hanhille, joutsenille ja kurjille. Toiseen suuntaan luontolavalta aukeaa näkymä Kokemäenjoen jokisuiston rehevään rantalehtoon ja pensaikkoon. Alueen linnustoon kuuluvat pelloilla pysähtyvien hanhien, joutsenten ja kurkien lisäksi muun muassa ruisrääkät, satakielet, kerttuset ja sirkkalinnut. (Satakuntaliitto, 2009, s. 22; Södersved, 2005c, s. 96)

Kuva 22. Toukarin esteetön luontolava.

Kuva 23. Näkymä lavalta Toukarin pelloille.

Toukarin esteetön, yksitasoinen luontolava on rakennettu vuonna 2005 entisen kaatopaikan laelle. Lavalle johtaa pyörätuolilla kuljettavissa oleva, pitkä ramppi (Kuva 24 ja Kuva 25). Havainnointitason korkeus maanpinnasta on kolme metriä. Lavan sijainti mäen huipulla antaa kuitenkin vaikutelman kolmea metriä korkeammalla olemisesta maiseman avautuessa sekä pelloilla että joen puolella näkötasannetta huomattavasti alempana. (Satakuntaliitto, 2009, s.22; Södersved, 2005c, s. 96) Luontolavalle on määritelty Södersvedin oppaassa (2005, s. 96) sen vakauteen perustuva arvo 4. Södersved (2005, s. 7) kertoo vakausmääritelmän perustuvan viisiportaiseen asteikkoon, jossa suurin arvo tarkoittaa vakaata ja huojumatonta tornia, pienimmän arvon tarkoittaessa häiritsevästi huojuvaa tai tärisevää tornia.

Kuva 24. Lavalle johtava pitkä ramppi.

Kuva 25. Luontolavan ramppi ylhäältä päin.

Luontolavalle johtavan tien varressa on pieni paikoitusalue, jolta on suora näköyhteys tornille. Tornin ja paikoitusalueen välissä on oja, joten suoraa reittiä luontolavalle ei ole heti hahmotettavissa näköyhteydestä huolimatta. Kartoituskäynnin yhteydessä maaliskuun lopussa 2025, paikoitusalueelta ei johtanut opasteita luontolavalle. Nähtävissä oli kahdessa eri kohdassa tyhjät tolpat, joista opastetaulut mahdollisesti puuttuivat (Kuva 26).

Sorapolkua seuraamalla pääsi lähemmäksi luontolavaa. Luontolavalle piti suunnistaa näköyhteyden perusteella ja jälkiä seuraamalla, selkeää reittiä sinne ei ollut. Sorapolun jälkeen reitti muuttui mutaiseksi, huonokuntoiseksi, hyvin epätasaiseksi poluksi, jota pitkin noustiin mäkeä ylös luontolavalle (Kuva 27). Opasteiden puuttuessa epäselväksi jäi käytetyn reitin virallisuus. Reitti ei ollut esteettömästi kuljettavissa, liikkumisen apuvälinettä käyttäen esteettömälle luontolavalle ei tuota reittiä pitkin olisi ollut mahdollista päästä.

Kuva 26. Opastekylttien tyhjät tolpat

Kuva 27. Luontolavalle johtava reitti.

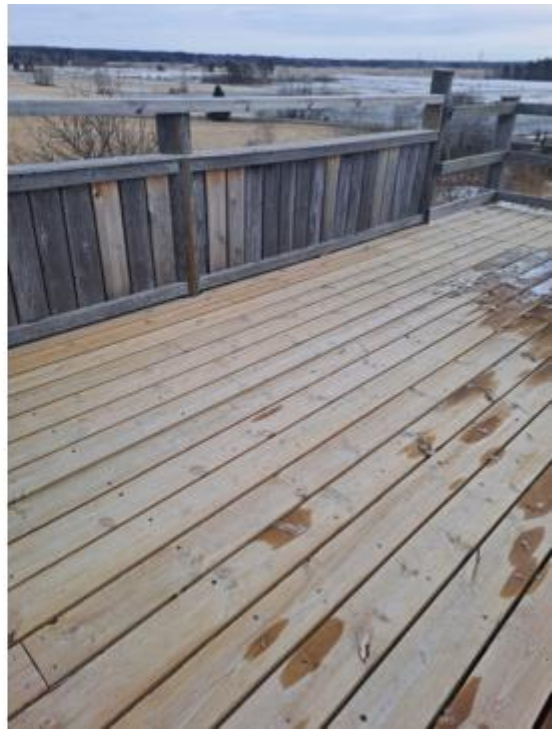

Luontolavan rakenteet ovat yleisesti hyväkuntoiset, lahovaurioita ei ole havaittavissa (Kuva 28). Lavalle johtavan pitkän, mutkittelevan rampin nousussa ei ole porrastusta ja ramppi on pyörätuolilla hyvin kuljettavissa. Lavan rakenteita on uusittu, esimerkiksi kansilautoja vaihdettu (Kuva 29). Lavan alle on kasattu poistettuja rakennusmateriaaleja (Kuva 30). Yksi alapohjan tukipuista on katkennut (Kuva 31). Luontolava on kohdannut ilkeävaltaa. Yhtä ylätasanteen kaidetta on yritetty sahata katki (Kuva 32). Rakenteet, etenkin lavan ja rampin kaiteet ovat jäkälän peittämät (Kuva 33).

Kuva 28. Lavan rakenteita

Kuva 29. Vaihdettu kansilaudoitus

Kuva 30. Poistettuja materiaaleja lavan alla. Kuva 31. Lavan rikkinäinen tukipuu

Kuva 32. Ilkivaltaa kohdannut kaide.

Kuva 33. Jäkälää rakenteiden pinnassa.

Toukarin esteetön luontolava on kokonaisuudessaan hyväkuntoinen ja turvallinen. Lavalle johtava ramppi on riittävän loiva ja helposti kuljettava, sen nousussa ei ole pykällystä. Opastetaulut paikoitusalueelta lavalle tulisi kuitenkin laittaa paikalleen ja osoittaa niillä virallinen reitti lavalle. Opasteita tulee olla riittävästi ja niiden täytyy olla selkeitä ja helppolukuisia sekä sopivalla korkeudella myös pyörätuolissa istuvalle. Reitin tulee olla kuljettavissa myös liikkumisen apuvälinettä käyttävälle. Reitin tulee siis olla tarpeeksi leveä, tasainen ja pinnaltaan mahdollisimman kova, jolloin liikkuminen reitillä on sujuvaa ja turvallista. Tornin sijainti loivan mäen huipulla tulee huomioida niin, että nousu mäelle ei ole liian jyrkkä pyörätuolilla kuljettavaksi. Tähän voidaan vaikuttaa reitin sijoittelulla. Luontolavalla tulisi olla opastetaulu alueen linnuista ja vieraskirjan koteloineen kävijöitä ja heidän tekemiään lintuhavaintoja varten. Luontolavalla tulisi olla näkyvälle paikalle sijoitettuna hätänumerolla 112 ja paikannustiedoilla varustettu hätäopastetaulu hätätilanteita varten. Reitin kunnostus tulee ajoittaa niin, että se ei häiritse lintujen pesimärauhaa. Luontolavan sijainti mahdollistaa tarvittavien materiaalien ja työkalujen tuomisen ja käyttämisen tarvituissa paikoissa.

3. Krootilan lintutorni

Krootilan lintutorni sijaitsee Kahaluodolla Kokemäenjoen suistossa kohdassa, jossa kaksi Kokemäenjoen uomaa yhdistyy hetkellisesti yhteen isommaksi uomaksi. Kahaluodon ohitettuaan joki laskee suojaiselle Pihlavanlahdelle. Krootilan lintutorni on melko lähellä Toukarin luontolavaa samaisen joenuoman varressa. Krootilan lintutornin sijainti joen törmällä tarjoaa Toukaria paremman näkymän nimenomaisesti joelle. Kokemäenjoen suisto on Suomen ja Pohjoismaiden suurin suistoalue, se käsittää valtavan määrän erilaisia biotooppeja ja on linnustollisesti erittäin merkittävä levähdys- ja pesimäalue.

Kokemäenjoen suisto kuuluu Krootilan lintutornin kohdalla Natura 2000 -suojeluverkostoon. Tämä tarkoittaa, että alueella vallitsevien elinympäristöjen, luontotyyppien ja lajien tila säilytetään erinäisin keinoin, esimerkiksi turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys, ohjaamalla alueen käyttöä sekä käytettävillä hoitotoimenpiteillä. Elinympäristöjen, luontotyyppien ja populaatioiden määrää pyritään myös lisäämään sekä näiden elinvoimaisuutta parantamaan erilaisin ennallistamis- ja hoitotoimenpitein. Suistoalue kuuluu osin moniin eri suojeluohjelmiin, muun muassa lintuvesien suojeluohjelmaan ja Pohjoismaiseen biotooppien suojeluohjelmaan. (Ympäristöhallinto, n.d.)

Krootilan lintutornin sijainti on melko syrjäinen. Sinne ajetaan pientä sivutietä pitkin. Kokemäenjoen suistosta kertova opastaulu tien varrella kielii lintutornin olevan lähellä (Kuva 34). Opastaulun yhteydessä ei mainita Krootilan lintutornia nimeltä, missään ei siis näy, että olet saapunut Krootilan lintutornille. Torni itsessään ei näy tielle. Varsinaista paikoitusaluetta ei ole, auto tulee jättää tien pientareelle opastaulun läheisyyteen. Tietä eteenpäin kävelemällä näkee lintutornille ohjaavan opasteen, opasteessa lukee ”luontolava”. Reitti lintutornille kulkee polkua pitkin pienen sillan yli. Polku on kapea, sen varrella on useampi opastetaulu lintutornille. Kaksitasoinen lintutorni sijaitsee aivan joen rannalla (Kuva 35.) Tornista aukeaa molemmissa tasoissa suora näkymä joelle (Kuva 36 ja Kuva 37). Lintutorni on yleisilmeeltään hyväkuntoinen, rakenteet ovat ehjiä ja torni tuntuu vakaalta (Kuva 38 ja Kuva 39). Rakenteita on joskus vaihdettu, siitä kielii tornin vieressä oleva kasa poistettuja rakennusmateriaaleja. Lahovaurioita on näkyvissä ainoastaan yhdessä ylätasanteen kaiteessa (Kuva 40).

Kuva 34. Opastaulu tien vieressä.

Kuva 35. Lintutorni joen suunnasta kuvattuna.

Kuva 36. Näkymä tornin ylätasanteelta.

Kuva 37. Näkymä tornin välitasanteelta.

Kuva 38. Lintutornin rakenteita.

Kuva 39. Hyväkuntoiset rakenteet.

Kuva 40. Ylätasanteen kaiteen lahovaurio.

Krootilan lintutorni on kokonaisuudessaan hyvässä kunnossa, eikä vaadi tällä hetkellä korjaustoimenpiteitä. Lintutornin opastukseen tulisi kuitenkin kiinnittää huomiota. Lintutornille saapuminen tulisi merkata paremmin, Kokemäenjoensuiston linnustosta kertovan opastaulun yhteydessä tulisi siis olla myös Krootilan lintutornin opaste, tieto siitä minne olet saapunut. Reitin varrella olevien ”luontolava” opasteiden sijaan reitti tulisi merkata ”lintutorni” opastein. Luontolava terminä on kyseisessä kohteessa harhaanjohtava, sillä Krootilan lintutorni tai reitti sinne ei ole esteetön. Lintutornilla ei ole opastaulua alueen linnustosta eikä vieraskirjaa koteloineen lintuhavaintoja varten. Nämä helpottavat lintuhavaintojen tekemistä kaikille tornin käyttäjille. Näkymä lintutornin molemmilta havaintotasoilta on hyvä, eikä vaadi raivaustoimenpiteitä. Häätätilanteita varten lintutornilla tulisi olla SOS 112 -opastetaulu paikannustietoineen näkyvällä paikalla.

4. Hilskan osittain esteetön lintutorni

Hilskan lintutorni (Kuva 41), josta toisissa lähteissä käytetään nimitystä Hilskansaaaren lintutorni, sijaitsee aivan Reposaaren maantien varrella, kohdassa, jossa maantie ja rautatie erottavat merialueet toisistaan. Lintutorni sijaitsee Tuulipuiston opastuskeskuksen vieressä. Lintutornista avautuu laaja näkymä Reposaareen, Mäntyluodon satamaan ja läheiselle telakalle sekä Kokemäenjoen suiston ulko-osiin (Kuva 42). Ympäristönä on ruovikkoista merenlahtea sekä Eteläselällä että Kolpanlahdella. Jokisuisto aukeaa Preiviikinlahden toisella puolella. Aivan lintutornin edessä on matala lammikko maantien ja rautatien välissä, missä etenkin kahlaajalinnut viihtyvät. Kahlaajien lisäksi tornista näkee runsaasti vesilintuja, lokkeja ja tiioja. (Satakuntaliitto, 2009, s. 22; Södersved, 2005c, s. 93; Porin lintutieteellinen yhdistys, 2025b)

Hilskan kaksitasoinen lintutorni on rakennettu vuonna 2004. Torni on osittain esteetön, sen alatasanteelle on esteetön kulku pitkää ramppia pitkin (Kuva 43). Paikoitusalue on aivan tornin vieressä (Kuva 44). Ylätasanne kohoaa kahdeksan metrin korkeuteen maanpinnasta. Lintutornin sijainnista johtuen myös alatasanne on useamman metrin korkeudessa. (Södersved, 2005c, s. 93) Södersved (2005c, s. 93) on antanut oppaassaan tornille vakaudesta arvon neljä.

Kuva 41. Hilskan lintutorni.

Kuva 42. Lintutornista avautuva maisema.

Kuva 43. Tornille johtava pitkä ramppi.

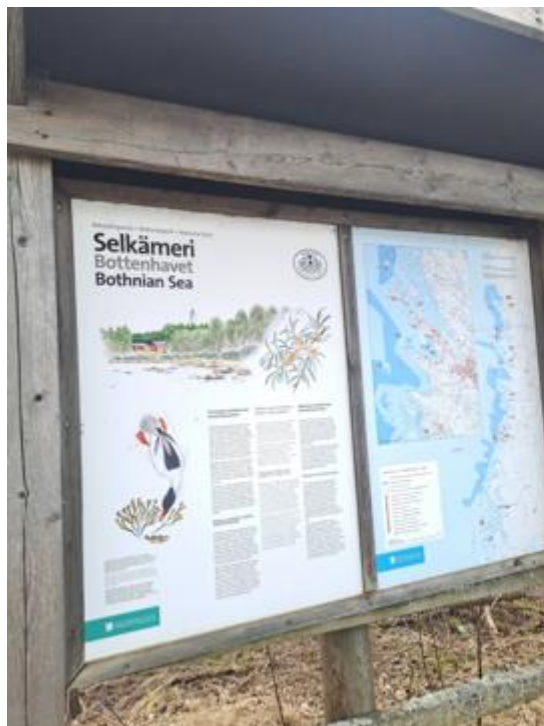

Kuva 44. Näkymä tornista paikoitusalueelle.

Paikoitusalue on aivan maantien vieressä, joten paikalle on helppo löytää. Lintutorni on selkeästi nähtävissä tieltä käsin. Paikoitusalueelta on suora, esteetön kulku torniin johtavalle pitkälle rampille. Paikoitusalueella on Selkämerestä kertovat opastetaulut (Kuva 45). Lintutornin ensimmäisellä tasanteella, jonne on esteetön kulku, on opastaulut alueen linnustosta. Maisema avautuu ensimmäiselle tasanteelle avarana. Lintutornin rakenteet ovat hyväkuntoiset, lahovaurioita ei ole havaittavissa (Kuva 46). Näkyvissä on, että jokusia kulkurampin ja ylätasanteen kansilautoja on uusittu. Rakenteet ovat kauttaaltaan jäkälän peitossa, etenkin rampin kaiteet ovat keränneet hyvin runsaasti jäkälää (Kuva 47). Rampin kaiteet tuntuvat paikoitellen epävakailta.

Kuva 45. Selkämerestä kertova opastaulu. Kuva 46. Lintutornin rakenteita.

Kuva 47. Tornille johtavan rampin pinnat.

Osittain esteettömän lintutornin alatasanteelle on hyvä ja esteetön kulku. Rampin kaiteissa näkyy ikä, ne ovat hyvin jäkäläiset ja paikoitellen huojuvat, joten kaiteet tulisi uusia. Kansilautoja niin rampissa kuin itse tornissakin on osittain uusittu. Selkeitä vaurioita uusimattomissa pinnoissa ei ole näkyvissä. Alueen linnustosta kertovat opastetaulut ovat ehjät. Vieraskirja koteloineen mahdollistaa lintuhavaintojen kirjaamisen ylös muiden tornin käyttäjien tiedoksi. Näkyvälle paikalle tulee sijoitettu hätätilanteita varten SOS 112 hätäopaste paikannustietoineen. Näkymä on esteetön, ei vaadi toimenpiteitä. Kaiteiden korjaus tulee ajoittaa ajankohtaan, jolloin se ei häiritse lintujen pesimärauhaa. Tarvittavien materiaalien ja työkaluiden paikalle kuljettaminen onnistuu helposti paikoitusalueen sijaitessa vieressä.

5. Levon lintutorni

Levon lintutorni sijaitsee ruovikkoisen lammen rannassa aivan Mäntyluotoon johtavan tien varrella (Kuva 48). Lammen ympäristö toimii laitumena lehmillä. Lintutornin ja laitumen vieressä avautuvat Karhuluodon golf-kentät. Lammella viihtyvät niin vesilinnut, kahlaajat kuin petolinnutkin. Lampi on muuttolintujen levähdyspaikka. Lintutorni on rakennettu vuonna 1991. Kyseessä on Porin vanhin lintutorni ja se on rakennettu talkootyönä

Meriporilaisten kiinteistöyhdistysten voimin. Lintutornissa on kaksi tasoa, sen ylempi havaintotaso nousee seitsemän metrin korkeuteen. (Södersved, 2005c, s. 94) Södersved (2005c, s. 94) on antanut oppaassaan tornille sen vakaudesta arvon neljä.

Lintutornin läheisyydessä ei ole varsinaista paikoitusaluetta tornin käyttäjille. Golf-kentän paikoitusalue on melko lähellä, tien vieressä lintutornille johtavan portin lähellä on pieni, tiensuuntainen levennys. Lintutornille johtavat pitkospuut, joille pääsee kulkemalla portista (Kuva 49). Lintutorni sijaitsee laidunalueella, sen vuoksi sinne kulku tapahtuu portin kautta. Lintutornissa on kaksi tasoa, joista molemmista on näkymä suoraan Levon lammelle. Ylätasanteella on alueen linnustosta ja Levon alueesta kertovat opastaulut. Näkyvissä on, että lintutornin rakenteita on osittain uusittu. Lintutornille johtava kulkusilta kaiteineen, erinäisiä tukipuita sekä ylätasanteen kansilautoja on vaihdettu (Kuva 50 ja Kuva 51). Tornia kannattelevat pääpylväät ovat huonokuntoiset ja lahonneet (Kuva 52 ja Kuva 53). Tukipylväitä on vahvistettu metallivantein (Kuva 54 ja Kuva 55). Lintutornin ylätasanteen kahdesta kulmasta kulkee vaijerit alas tornin vakauttamiseksi (Kuva 56). Vuonna 2005 saamastaan vakauseroituksesta poiketen torni ei tunnu enää vakaalta. Tornin ylätasanteelta pystyy helposti huojuuttamaan koko tornia. Porrastasanne tuntui niin ikään epävakaa puutteellisten tukirakenteiden vuoksi (Kuva 57). Ajan hammas näkyy Levon lintutornissa hyvin selkeästi, tukirakenteet alkavat olla hyvin huonokuntoisia, eikä torni ole enää vakaa.

Kuva 48. Levon lintutorni.

Kuva 49. Levon lintutornille johtava portti.

Kuva 50. Uusittu kulkusilta.

Kuva 51. Uusittua kansilaudoitusta.

Kuva 52. Tukipylväiden lahovaurioita.

Kuva 53. Lahovaurio tukipylväessä.

Kuva 54. Vahvistettu tukipylväs.

Kuva 55. Tukipylvään metallivanne.

Kuva 56. Lintutornin tukivaijeri.

Kuva 57. Lintutornin porrastasanne.

Levon lintutornin tukirakenteet ovat silminnähden huonokuntoiset ja lahon vaurioittamat. Tornia vakauttavat vaijerit ovat osittain katkenneet. Tukipylväät, joissa lahovaurioita näkyy eniten, on korjattu metallivantein. Korjauksista huolimatta lintutorni tuntuu epävakaalta. Lintutornia pystyy helposti huojuuttamaan ylätasanteelta käsin. Porrastasanne tuntuu niin ikään epävakaalta. Ottaen huomioon lintutornin tarkoituksen ja mahdollisuuden, että tornissa on suuri joukko ihmisiä kerralla, vaatii Levon lintutorni korjaustoimenpiteitä. Lintutornin iän, tukipylväiden huonon kunnon ja tornin huojumisen vuoksi tukirakenteiden uusiminen on ajankohtaista, mikäli lintutorni halutaan pitää käytössä. Mahdollisissa korjaustoimenpiteissä tulee huomioida alueen linnusto pesimäaikatauluineen sekä laitumella mahdollisesti oleva karja. Korjaustoimenpiteiden jälkeen näkyvälle paikalle tulee sijoittaa SOS 112 -häätäopaste paikannustietoineen hätätilanteita varten. Lintuhavaintojen kirjaamista varten ylätasanteelle asennetaan vieraskirja koteloineen.

6. Enäjärven luontolava

Enäjärven rannalla sijaitsee sekä lintutorni että luontolava, molemmat järveä kiertävän 4,2 kilometrin mittaisen luontopolun varrella. Enäjärvi on rehevä lintujärvi, jolla on monipuolinen pesimälajisto. Luontolava on esteetön ja se sijaitsee järven itäpäässä. Lintutorni puolestaan on järven länsireunalla. Luontolava kuuluu Porin kaupungin vastuulle, kun taas lintutorni on puolestaan Metsähallituksen vastuulla.

Luontolavalle johtaa polulta lyhyt ramppi (Kuva 58). Reitti pieneltä paikoitusalueelta luontolavalle on lyhyt ja esteetön. Polku on tasainen ja helposti kuljettavissa myös liikkumisen apuvälinettä käytettäessä. Luontolavan ramppi jatkuu saumattomasti polulta, jolloin lavalle on helppo kulkea. Lavalta on esteetön näkymä järvelle (Kuva 59). Lavan rakenteet ovat hyväkuntoiset, lahovaurioita ei ole havaittavissa (Kuva 60 ja Kuva 61).

Kuva 58. Enäjärven luontolava.

Kuva 59. Näkymä luontolavalta järvelle.

Kuva 60. Luontolavan rakenteita.

Kuva 61. Luontolavan kannen rakenteita.

Enäjärven luontolava on kunnoltaan hyvä, lahovaurioita ei ole havaittavissa. Se ei vaadi korjaustoimenpiteitä. Reitti lavalle on selkeästi merkitty ja se on esteettömästi kuljettavissa. Näkymä lavalta on niin ikään esteetön. Enäjärven lintutornilla on torniin näkyvälle paikalle kiinnitettyä SOS 112-opastaulu kohde- ja sijaintitietoineen, tällainen tulisi olla kaikissa kohteissa hätätapauksia varten, myös luontolavalla. Opastaulu linnustosta ja vieraskirja koteloineen havaintoja varten puuttuvat.

7. Etelärannan esteetön luontolava

Etelärannan esteetön luontolava (Kuva 62) sijaitsee Preiviikinlahden rannalla. Luontolavalta aukeaa näkymä merenlahdelle ja sen rantaniityille. Alueen lintulajistoon kuuluu erilaisia vesilintuja ja kahlaajia. Paikoitusalue on aivan tornin vieressä. Tornille kulku tapahtuu joko portaita (Kuva 63) tai loivaa, mutkittelevaa ramppia pitkin. Luontolava on rakennettu vuonna 2003 ja se on yksitasoinen. Luontolavan havaintotaso nousee kolmen metrin korkeuteen maanpinnasta. (Södersved, 2005c, s. 91; Satakuntaliitto, 2009, s. 22) Södersved (2005c, s. 91) on antanut oppaassaan tornille vakaudesta arvon viisi.

Kuva 62. Etelärannan luontolava.

Kuva 63. Lavalle johtavat portaat.

Opasteviitat ohjaavat läheisiltä teiltä perille kohteeseen. Iso paikoitusalue on aivan luontolavan vieressä. Etelärannassa on aiemmin ollut yleinen uimaranta, mikä on nykyisin poistettu käytöstä. Muistona uimarannasta on pukukoppien rikkinäiset jäänteet luontolavan alla (Kuva 64). Paikalla ei ole opastauluja luontolavasta tai alueen linnustosta. Luontolavan tukirakenteet ovat pääisin puolin hyväkuntoiset, lahovaurioita ei ole havaittavissa. Lava

tuntuu vakaalta. Rakenteet ovat kauttaaltaan jäkälän peitossa. Rakenteiden uusimisesta ei näy merkkejä, kansilautoja ei ole vaihdettu itse lavalle tai rampille. Kansilautoissa ei näy varsinaisia lahovaurioita, ikä näkyy kuitenkin pinnan kulumisena ja halkeiluna.

Luontolavalta aukeaa esteetön näkymä merenlahdelle. Kulkurampille johtava luiska on nousukohdassa huonokuntoinen ja notkollaan (Kuva 65). Kulkurampin yhdestä kohdasta puuttuu alakaide (Kuva 66). Ylätasanteella ei ole penkkiä ja sinne onkin rakennettu omatoimisesti penkki työntämällä lankku kaiteiden väliin (Kuva 67).

Kuva 64. Luontolavan alatasanne.

Kuva 65. Rampille johtava luiska.

Kuva 66. Rampin puuttuva alakaide.

Kuva 67. Ylätasanteelle tehty penkki.

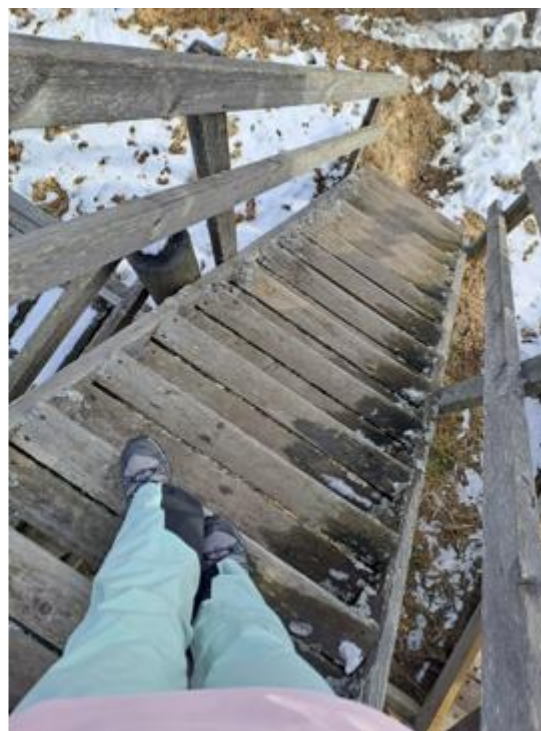

Paikalle sijoitetaan opastaulu luontolavasta ja sen linnustosta. Häätapauksia varten näkyvälle paikalle sijoitetaan myös SOS 112 -hätäopaste paikannustietoineen. Luontolavan rampin nousu uusitaan. Nousuluiskan tulee olla tasainen ja riittävän leveä ja loiva, jotta lavalle nousu apuvälineen avulla on turvallista ja helppoa. Luiskan tulee nousta saumattomasti maan pinnasta. Rampin puuttuva alakaide tulee uusia. Luontolavalle lankusta kyhätty penkki poistetaan ja paikalle tuodaan tarkoituksenmukainen penkki levähtämistä varten. Luontolavan alla olevat pukutilojen rikkinäiset jäänteet poistetaan. Kansilaudoituksen uusiminen sekä lavalla että rampilla ja portaisiin on piakkoin ajankohtaista laudoituksen ikään ja kuntoon perustuen (Kuva 68 ja Kuva 69). Korjaustoimenpiteet ajoitetaan ajankohtaan, jolloin se ei häiritse alueen lintujen pesimärauhaa. Lavan vieressä sijaitseva paikoitusalue mahdollistaa materiaalin ja tarvittavien työkaluiden paikalle tuomisen.

Kuva 68. Ylätasanteen kansilaudoitus.

Kuva 69. Portaiden askelmat.

8. Kaarluodon lintutorni

Kaarluodon lintutorni sijaitsee niin ikään Preiviikinlahden rannalla. Sieltä avautuvat näkymät Preiviikinlahden peräosaan, rantaniityille ja merenlahteen, mistä suuri osa kuuluu lintuvesien suojeluohjelmaan. Alueen lintulajistoon kuuluu vesilintujen ja kahlaajien lisäksi lokkeja, tiiroja ja petolintuja. Preiviikinlahden rannoilla sijaitsevista lintutorneista on ihanteellista seurata lintujen muuttoa. Parhaaseen muuttoaikaan Preiviikinlahdella levähtääkin tuhansia lintuja. Kaarluodon lintutorni on rakennettu vuonna 1993. Se on kaksi tasoinen ja sen ylätasanne kohoaa 7 metrin korkeuteen maanpinnasta. (Satakuntaliitto, 2009, s.19; Södersved, 2005c, s. 91). Södersved (2005c, s. 91) on antanut oppaassaan tornille vakaudesta arvon neljä.

Opasviitat ohjaavat pienelle paikoitusalueelle, josta opasteviitat ohjaavat edelleen eteenpäin. Lintutornille on paikoitusalueelta lyhyehkö kävelymatka polkua ja pitkospuita pitkin. Reitin varrella on useassa kohdassa kulkua ohjaamassa ”luontotorni”-viittoja (Kuva 70). Reitti lintutornille kulkee osittain pitkospuita pitkin (Kuva 71). Lintutornin rakenteet näyttävät hyväkuntoisilta. Tukirakenteissa ei näy lahovaurioita ja torni tuntuu vakaalta.

Lintutornin ylätasanteen kaiteissa sen sijaan on näkyviä lahovaurioita useammassa kohdassa (Kuvat 72–75). Tornilta aukeaa esteetön näkymä. Lintutornilla oleva alueen linnustosta kertova opastaulu on rikki (Kuva 76). Tornin rakenteet, etenkin kaiteet, ovat kauttaaltaan jäkälän peitossa (Kuva 77). Portaiden askelmista osa on haljennut (Kuva 78). Yksi tornin tukivaijereita on irti.

Kuva 70. Viitoitettu reitti lintutornille.

Kuva 71. Lintutornille johtaa pitkospuut.

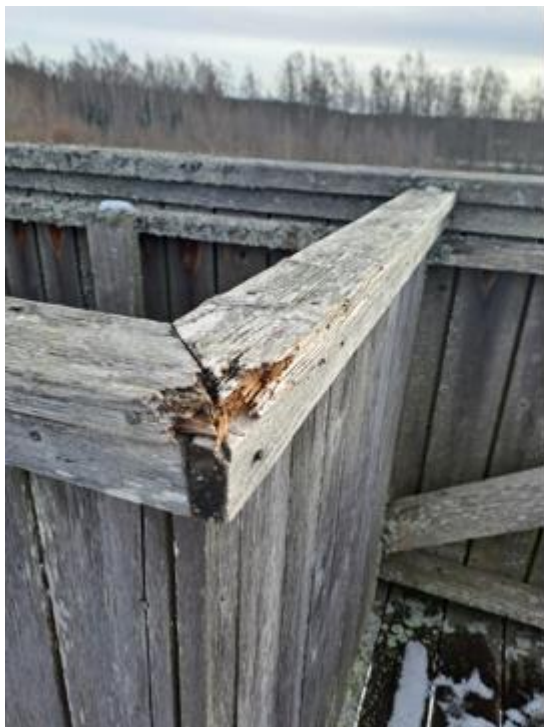
Kuva 72. Kaiteen lahovaurio.

Kuva 73. Ylätasanteen kaide.

Kuva 74. Kaiteen kulman lahovaurio.

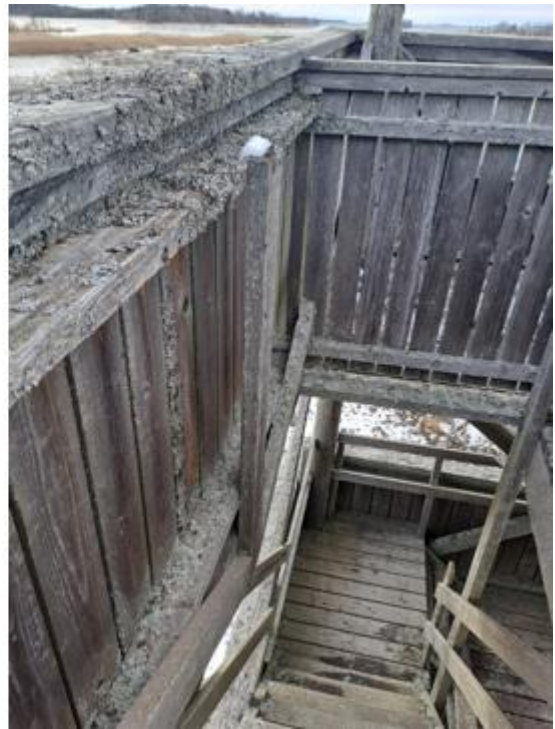
Kuva 75. Kaiteen lahovaurioita.

Kuva 76. Rikkinäinen opastaulu.

Kuva 77. Jäkälää rakenteissa.

Kuva 78. Lintutornin portaat.

Lintutornin lahonneet kaiteet tulee vaihtaa ehjiin ja rikkinäinen, alueen linnustosta kertova opastaulu korjata ja kiinnittää paikalleen. Haljenneiden askelmien uusiminen on myös ajankohtaista. Lintutornin irronnut vaijeri kiinnitetään. Ylätasanteelle sijoitetaan vieraskirja koteloineen havaintoja varten. Lintutorniin sijoitetaan näkyvälle paikalle SOS 112 - hätäopaste kohde- ja sijaintitietoineen hätätilanteita varten. Lintutornille kuljetaan polkua ja pitköspuita pitkin, joten materiaalin paikalle vieminen tulee suunnitella. Korjaustoimenpiteet ajoitetaan ajankohtaan, jolloin ei häiritä lintujen pesimärauhaa.

9. Ooviikin lintutorni

Ooviikin lintutorni on kolmas Preiviikinlahden peräosan lintutorneista. Ruovikoitunut Ooviikin alue on etenkin joutsenten suosiossa. Lintutorni on rakennettu vuonna 1997. Torni on yksitasoinen ja se kohoaa 2,5 metriä maanpinnan yläpuolelle (Kuva 79). (Satakuntaliitto, 2009, s.19; Södersved, 2005c, s. 92) Lintutornin rakenne eroaa muista Porin kaupungin lintutorneista ylätasanteelle rakennetun osittaisen katoksen vuoksi (Kuva 80).

Kuva 79. Ooviikin lintutorni.

Kuva 80. Ylätasanteen osittainen katos.

Lintutornin pienelle paikoitusalueelle löytää helposti opasteiden avulla. Paikoitusalueelta on lyhyt kävelymatka polkua ja pitkospuita pitkin lintutornille. Reitin varrella on opasteet. Lintutornista avautuu esteetön näkymä merenlahdelle. Lintutornin rakenteet ovat ikään nähden erittäin hyväkuntoiset (Kuva 81 ja Kuva 82). Lahovaurioita ei ole havaittavissa lainkaan. Torni tuntuu vakaalta. Rakenteiden jäkälöitymistä on myös täällä nähtävillä, ei kuitenkaan niin paljon, kun useassa muussa kohteessa (Kuva 83). Sekä portaiden että ylätasanteen kansilaudat ovat kunnoltaan hyvät (Kuva 84). Alueen linnustosta kertovat opastetaulut ovat irronneet kehyksistään.

Kuva 81. Lintutornin tukirakenteet.

Kuva 82. Rakenteet ovat säilyneet hyvinä.

Kuva 83. Kaiteiden jäkälää.

Kuva 84. Ylätasanteen kansilaudoitus.

Ooviinkin lintutorni on kokonaisuudessa erittäin hyvässä kunnossa. Lahovaurioita ei ole havaittavissa ja torni on vakaa. Irronnut linnustosta kertova opastaulu kiinnitetään paikalleen. Ylätasanteelle sijoitetaan vieraskirja koteloineen havaintojen kirjaamista varten. Näkyvälle paikalle sijoitetaan SOS 112 -häätäopaste paikannustietoineen hätätilanteita varten.

10. Lietteiden lintutorni

Lietteiden lintutorni kuuluu Yyterin lietteiden retkeilyreitistön lintutorneihin ja sijaitsee Selkämeren kansallispuiston alueella. Yyterin lietteiden reitistön varrella on useampi lintutorni, osa alueen lintutorneista ja luontolavoista on Metsähallituksen ylläpitämiä, osa taas Porin kaupungin ylläpitämiä. Retkeilyreitien lähtöpiste on osoitettu opasteviitoin. Paikoitusalueelta on noin kilometrin matka Yyterin lietteiden lintutornille. Lietteiden reitti ei ole esteetön, reitti kulkee metsäpolkuja ja pitkospuita pitkin. Lietteiden reitin pitkospuita on uusittu viimevuosien saatossa. Lietteiden lava sijaitsee merenlahden rantaniityllä. Alueen lieterannoilla viihtyy monipuolisesti erilaisia vesilintuja, kahlaajia ja tiiroja. Yyterin lietteitä pidetäänkin yhtenä Suomen parhaimmista paikoista nähdä kahlaajalintuja. Paikalla voi nähdä myös avomaan pikkulintuja. Veden korkeus vaihtelee alueella vuodenajan ja

sääolojen mukaan suuresti. Vedenpinnan ollessa korkealla lietteet ovat vedenalla. Tällöin myös lintutorneille kulkeminen voi olla hankalampaa, kulkureitit osittain veden vallassa. Lietteiden lintutorni on rakennettu vuonna 1997. (Södersved, 2005c, s. 96; Porin lintutieteellinen yhdistys, 2025d) Torni on yksitasoinen ja on saanut Södersvedin oppaassa (2005c, s. 96) vakaudestaan arvon neljä.

Huhtikuun alussa kartoituskäyntiä tehtäessä veden pinta oli Yyterin lietteillä melko korkealla lumen juuri sulettua. Lietteiden lintutornin ympäristö oli hyvin märkää. Lietteiden lintutornille johtaa pitkospuut (Kuva 85). Lintutornista aukeaa esteetön näkymä rantaniitylle (Kuva 86). Lintutornin rakenteissa on havaittavissa useita lahovaurioita (Kuvat 87-92). Lahovaurioita on lähinnä tukipylväissä ja muissa tukirakenteissa, ei niinkään lintutornin kaiteissa tai kansilaudoituksessa. Lintutornin tukirakenteet altistuvat kosteudelle veden pinnan noustessa toisinaan hyvinkin korkealle. Rakenteet ovat kauttaaltaan jäkälän peitossa. Ylätasanteella on penkki levähtämistä varten. Linnustosta kertovat opastetaulut ovat ehjät. Portaiden askelmat (Kuva 93) ja ylätasanteen kansilaudoitukset ovat hyväkuntoiset (Kuva 94).

Kuva 85. Lietteiden lintutorni.

Kuva 86. Sijainti rantaniityllä.

Kuva 87. Lahovaurioita.

Kuva 88. Pohjan lahovaurioita.

Kuva 89. Tukipylväiden lahovaurioita.

Kuva 90. Rakenteiden lahovaurioita.

Kuva 91. Lahovaurio.

Kuva 92. Lintutornin lahovaurioita.

Kuva 93. Portaiden askelmat.

Kuva 94. Ylätasanne ja kansilaudoitus.

Lietteiden lintutornilla on nähtävissä melko paljon lahovaurioita. Vauriot kohdistuvat lintutornin alaosaan, tukirakenteisiin, jotka usein kastuvat ja pahimmillaan jäävät vedenpinnan alle. Lahonneet tukirakenteet tulee uusida. Lintutornin tasanteen ja portaiden rakenteet kaiteineen ovat hyvässä kunnossa, eivätkä vaadi toimenpiteitä. Tukirakenteiden uusiminen tulee ajoittaa ajankohtaan, jolloin se ei häiritse lintujen pesimärauhaa. Ylätasanteelle sijoitetaan vieraskirja koteloineen lintuhavaintoja varten. Lintutornille sijoitetaan näkyvälle paikalle SOS 112 -häätäopaste paikannustietoineen hätätilanteita varten.

11. Sannannokka

Sannannokan lintutorni on Yyterin lietteiden lintutornista seuraava lintutorni Yyterin hiekkarannalle päin mentäessä Yyterin lietteiden reitin varrella. Sannannokan lintutornin sijaitsee nimensä mukaisesti pienen niemen kärjessä ja sieltä aukeaakin erittäin laaja näkymä merenlahdelle ja rantaniityille

Sannannokan lintutornille johtaa lieterannan yli leveä lankonki (Kuva 95). Sannannokan lintutorni on kaksi kerroksinen, alatasanteelta ylätasanteelle johtaa portaat (Kuva 96). Alatasanteella voi istuskella katoksen alla, ylätasanne puolestaan on avoin. Myös ylätasanteella on penkki levähdystä varten (Kuva 97). Näkymä molemmista kerroksista on esteetön merenlahdelle ja sen rantaniityille. Ylätasanteella on opastaulut alueen linnustosta (Kuva 98). Lintutorni on hyväkuntoinen, lahovaurioita ei ole havaittavissa. Rakenteet eivät myöskään ole vielä jäkälöityneet. Torni vaikuttaa erittäin vakaalta.

Kuva 95. Sannannokalle johtava lankonki. Kuva 96. Kaksitasoinen lintutorni.

Kuva 97. Ylätasanne penkkeineen. Kuva 98. Opastaulut ja näkymä rantaniitylle.

Sannannokan lintutorni on erittäin hyvässä kunnossa, eikä se vaadi minkäänlaisia korjaustoimenpiteitä. Ylätasanteelle sijoitetaan vieraskirja koteloineen lintuhavaintojen kirjaamista varten. Hätätilanteita varten näkyvälle paikalle sijoitetaan SOS 112 -häätäopaste kohde- ja sijaintitietoineen.

12. Isosanta I

Isosanta I lintutorni on seuraava Yyterin lietteiden reitin varrella olevista lintutorneista. Isosanta I lintutornille pääsee jatkamaan Sannannokan lintutornilta leveää lankonkia pitkin. Isosanta I lintutornin jälkeen lankonki päättyy ja siitä eteenpäin reitti jatkuu jälleen pitkospuita ja polkuja pitkin.

Isosanta I lintutornista aukeaa näkymä samaiselle merenlahden rantaniitylle kuin reitin muistakin lintutorneista. Isosanta I lintutornista aukeaa näkymä edeltäjiään matalammalle.

Isosanta I lintutorni on yksikerroksinen. Lankonki johtaa lintutorniin saakka (Kuva 99). Tornin havaintotaso on muutaman metrin korkeudella maanpinnasta, vedenpinnan ollessa korkealla lintutornin tukipylväät jäävät osittain veden alle (Kuva 100). Lintutornissa on opastetaulut alueen linnustosta ja levähdyspenkki (Kuva 101). Rakenteet ovat melko hyvässä kunnossa, vain hyvin vähäisiä, yksittäisiä lahovaurioita on nähtävillä esimerkiksi kansilaudassa (Kuva 102). Jäkälää on rakenteissa jonkin verran.

Kuva 99. Lankonki johtaa lintutornille

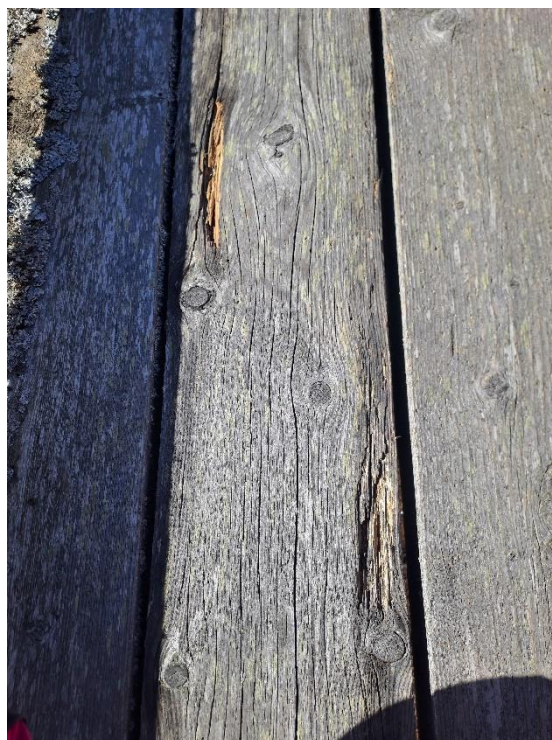
Kuva 100. Tornin tukipylväät.

Kuva 101. Levähdyspenkki ja opastaulu.

Kuva 102. Lahovaurio kansilautoissa.

Isosanta I lintutorni on hyväkuntoinen, Yksittäinen lahovaurio ei vaadi korjaustoimenpiteitä. Lintutornista aukeava näkymä on esteetön. Lintutorniin sijoitetaan vieraskirja koteloineen lintuhavaintojen kirjaamista varten. Häätätilanteita varten lintutorniin sijoitetaan näkyvälle paikalle SOS 112 -hätäopaste paikannustietoineen.

13. Hathuru

Yyterin lietteiden reitillä seuraava lintutorni on Hathurun lintutorni. Tältä reitin neljänneltä lintutornilta aukeaa näkymä merenlahden sijaan sisämaahan päin pikkuhiljaa metsittyvällä niittyalueelle.

Yyterin lietteiden reitti kulkee pitkospuita pitkin myös Hathurun lintutornin kohdassa. Reitiltä poikkeaa erillinen haara pitkospuineen Hathurun lintutornille (Kuva 103). Hathurun lintutorni on yksikerroksinen, sen ylätasanteelle nouseaan portaita pitkin (Kuva 104). Tornista aukeaa esteetön näkymä metsittyvälle rantaniitylle. Niittyalue, jolla lintutorni sijaitsee, on ajoittain hyvin märkää, vedenpinta nousee täälläkin ajoittain peittämään lintutornin tukirakenteita (Kuva 105). Hathurun lintutorni on hyvässä kunnossa. Rakenteissa ei näy lahovaurioita ja torni tuntuu vakaalta. Rakenteita peittää vähäinen jäkäläpeite (Kuva 106).

Kuva 103. Lintutornille johtaa pitkospuut.

Kuva 104. Lintutornin portaat.

Kuva 105. Vesi nousee tornin alla.

Kuva 106. Jäkälää rakenteissa.

Myös Hathurun lintutorni on rakenteiltaan hyvä kuntoinen, eikä vaadi näin ollen kunnostustoimenpiteitä. Rakenteiden jäkäläpeite on vähäinen. Lintutorniin sijoitetaan näkyvälle paikalle Sos 112 hätäopaste paikannustietoineen hätätilanteita varten ja vieraskirja koteloineen lintuhavaintioja varten.

14. Isosanta II

Viimeisenä Yyterin lietteiden reitin varrella on Isosanta II lintutorni. Lintutornin sijainti on edellisiin verrattuna metsikköisempi. Lintutorni rajoittuu toiselta puolelta rantalehtoon näkymän lintutornilta avautuessa merenlahden rantaniitylle. Vedenpinta peittää korkealla ollessaan osan rantaniitystä. Isosanta II lintutornilta eteenpäin jatkettaessa päätyy Yyterin hiekkarannalle.

Yyterin lietteiden reitti ohittaa myös Isosanta II lintutornin kohdassa, jossa kulku tapahtuu pitkospuita pitkin. Reitiltä haarautuu pitkospuut johtamaan Isosanta II lintutornille (Kuva 107). Lintutorni on yksitasoinen, torniin noustaán portaita pitkin (Kuva 108). Lintutorni on hyväkuntoinen, rakenteissa ei ole lahovaurioita, eikä juurikaan jäkälää (Kuva 109 ja Kuva 110).

Kuva 107. Isosanta II lintutorni.

Kuva 108. Lintutorniin noustaán portaita.

Kuva 109. Hyväkuntoiset tukirakenteet.

Kuva 110. Vähäinen jäkäläpeite.

Myös Isosanta II lintutorni on rakenteiltaan hyvässä kunnossa, eikä se vaadi minkäänlaisia korjaustoimenpiteitä. Lintutorniin sijoitetaan näkyvälle paikalle SOS 112 -hätäopaste paikannustietoineen hätätilanteita varten sekä vieraskirjaa koteloineen lintuhavaintoja varten.